ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินคุณภาพ ของหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กลุ่มผู้เชียวชาญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์กราฟฟิก และผู้เชี่ยวชาญทางด้านวรรณกรรมไทย จำนวน 3 คน ดังนี้

1. นายสันต์ วงศ์มณี	ครูเชี่ยวชาญ (คศ.4) ด้านศิลปะ เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม
2. อาจารย์ภณสุทธิ์ สุทธิประการ	หัวหน้าสาขาคอมพิวเตอร์เกมมัลติมีเดียร์ คณะเทคโนโลยีสานสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต
3. อาจารย์จิรพร รักษาพล	หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ภาคผนวก ข แบบประเมิน

แบบประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ชุด สัตว์หิมพานต์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์ ทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ ไปทำการวิเคราะห์และปรับปรุงหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์ต่อไป

2. ขอความกรุณาให้ท่านอ่านคำถามให้ชัดเจน หากไม่เข้าใจให้สอบถาม แล้วตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านและกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

3. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบไปด้วยคำถามทั้งหมด 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกราฟฟิกของหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

4. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบถามนี้ จะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านให้เป็นความลับที่สุดและจะใช้ประโยชน์เฉพาะในการวิจัยนี้เท่านั้น

ผู้วิจัย นายปรเมษฐ์ ธรรมธัญลักษณ์
ภาควิชา ศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จิรวัฒน์ พิระสันต์

แบบประเมินของหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์
ชุดสัตว์หิมพานต์

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามโดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเห็นของท่าน และคะแนนต่างๆ มีความหมาย ดังต่อไปนี้

5 = มีความเหมาะสมที่สุด 4 = มีความเหมาะสมมาก
3 = มีความเหมาะสมปานกลาง 2 = มีความเหมาะสมน้อย
1 = มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของการออกแบบกราฟฟิก หนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์

ที่	รายการประเมิน	ระดับความ				
		5	4	3	2	1
1. ด้านองค์ประกอบ						
1.1	การจัดองค์ประกอบของวัตถุและส่วนประต่างๆ ของหนังสือภาพ					
1.2	มีการใช้หลักการออกแบบที่ดี					
1.3	การออกแบบหน้าจอมีความสวยงาม					
1.4	การออกแบบพื้นหลังภาพ และตัวอักษรมีความเหมาะสม					
1.5	การเว้นระยะห่างระหว่างตัวอักษร และวัตถุมีความเหมาะสม					
1.6	การออกแบบในแต่ละหน้าจอมีความสัมพันธ์กัน					
2. ด้านรูปภาพ						
2.1	มีการใช้รูปภาพที่สื่อความหมายและทำให้หนังสือภาอิเล็กทรอนิกส์มีความน่าสนใจ					
2.2	ขนาดของรูปภาพมีความเหมาะสม					
2.3	การจัดวางตำแหน่งของรูปภาพมีความเหมาะสม					
2.4	มีการใช้รูปภาพและภาพเคลื่อนไหวทำให้น่าสนใจมากขึ้น					
2.5	มีการใช้รูปภาพและภาพเคลื่อนไหวอย่างเหมาะสม					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความ				
		5	4	3	2	1
3. ด้านข้อความ						
3.1	**รูปแบบตัวอักษรที่ใช้ความเหมาะสมอ่านง่าย ชัดเจน**					
3.2	ระยะห่างระหว่างตัวอักษรมีความเหมาะสม					
3.3	การเน้นและให้น้ำหนักข้อความมีความเหมาะสม					
3.4	ขนาดของข้อความมีความเหมาะสม					
4. ด้านสี						
4.1	สีพื้นหลังมีความเหมาะสม					
4.2	สีตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม					
4.3	สีพื้นหลังส่งผลให้รูปภาพ และข้อความเด่นและชัดเจน					
5. ด้านคุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
5.1	สามารถเชื่อมโยงจุดไปยังส่วนต่างๆ ของหนังสือมากน้อย					
5.2	มีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนมากน้อย					
5.3	มีภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหวมากน้อย					
5.4	มีการเชื่อมโยงข้อมูลที่สัมพันธ์กันของเนื้อหาที่อยู่ในแฟ้มเดียวกัน หรือคนละแฟ้มเข้าด้วยกันมากน้อย					

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ด้านองค์ประกอบ .....

.....

.....

ด้านรูปภาพ .....

.....

.....

ด้านข้อความ .....

.....

.....

ด้านสี .....

.....

.....

ด้านคุณลักษณะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ .....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาประเมินและให้ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์
นิสิตปริญญาโท สาขาศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ค แบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการสร้างและพัฒนาหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุด สัตว์หิมพานต์

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามโดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเห็นของท่าน และคะแนนต่างๆ มีความหมาย ดังต่อไปนี้

5 = มีความเหมาะสมที่สุด 4 = มีความเหมาะสมมาก

3 = มีความเหมาะสมปานกลาง 2 = มีความเหมาะสมน้อย

1 = มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของเนื้อหาสาระสำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	คำอธิบายการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชัดเจน และเข้าใจง่าย					
2	ลักษณะการจัดอันดับเนื้อหา มีความเหมาะสม					
3	นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้					
4	สีตัวอักษรที่ใช้ มีความเหมาะสม					
5	แบบตัวอักษรมีความเหมาะสม					
6	สีพื้น มีความเหมาะสม สวยงาม					
7	ปุ่มหรือสัญลักษณ์รูป ทำให้นักเรียนสามารถควบคุมการดำเนินการเรียนได้ด้วยตนเอง					
8	กิจกรรมในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์น่าสนใจ					
9	นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้อย่างอิสระ					
10	นักเรียนสามารถทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเองตลอด					
11	แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังเรียนมีความเหมาะสม					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
12	**การใช้ข้อมูลภาพที่สื่อความหมายทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีความเหมาะสม**					
13	ขนาดของรูปภาพมีความเหมาะสม					
14	การจัดวางตำแหน่งของรูปภาพมีความเหมาะสม					
15	การใช้รูปภาพและภาพเคลื่อนไหวทำให้เร้าความสนใจได้มากน้อย					
16	การใช้รูปภาพและภาพเคลื่อนไหวมีความเหมาะสม					
17	การเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของหนังสือเหมาะสม					
18	การเชื่อมโยงข้อมูลที่สัมพันธ์กันในด้านเนื้อหาเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นิสิตปริญญาโท สาขาศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ง แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัหว์หิมพานต์
สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X กากบาท ข้อที่ถูกที่สุดลงในช่องว่าง

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับลายไทย

1. ลายไทย เป็นลวดลายที่มีแรงบันดาลใจ มาจากข้อใด
   ก. ลวดลายจีน
   ข. ศิลปะตามหลักสากล
   ค. จากประเทศเพื่อนบ้าน
   ง. จากธรรมชาติ

2. ลวดลายพรรณไม้ที่นิยมในการนำมาใช้สำหรับออกแบบลวดลายไทย คือ พรรณไม้ชนิดใด
   ก. ดอกบัว
   ข. ดอกดาวเรือง
   ค. ดอกกล้วยไม้
   ง. ดอกกุหลาบ

3. ดอกบัวชนิดใดเป็นบ่อเกิดของลวดลายกนก
   ก. บัวสัตบุตร
   ข. บัวหลวง
   ค. บัวสัตตบงกช
   ง. บัวผัน , บัวเผื่อน

4. ดอกบัวหลวง เป็นบ่อเกิดของลายกระหนก ชนิดใด

ก. กระหนกรวงข้าว

ข. กระหนกหางกินนร

ค. กระหนกก้านขด

ง. กระหนกเปลว

5. เปลวไฟในธรรมชาติ เป็นต้นกำเนิดของกระหนก ชนิดใด

ก. กระหนกสามตัว

ข. กระหนกหางหงส์

ค.กระหนกหางกินนร

ง. กระหนกเปลว

6. ยุคสมัยที่เป็นสุดยอดของ ลวดลายไทย คือ ยุคสมัยใด

ก. อยุธยา

ข. รัตนโกสินทร์

ค. สุโขทัย

ง. ธนบุรี

7. ลายใบเทศเป็นลายที่มาจากต้นอะไร

ก. ต้นก้ามปู

ข. อะแคนทัส

ค. ยูคาลิปตัส

ง. ต้นสน

8. เส้นสำหรับใช้ร่างภาพ ในการเขียนภาพจิตรกรรมไทย เรียกว่าเส้นอะไร

ก. เส้นแร

ข. เส้นร่าง

ค. เส้นรูป

ง. เส้นกาฬ

9. เส้นสำหรับแสดงน้ำหนักเพื่อเน้นระยะความหนาบางของลวดลายไทย เรียกว่าเส้นอะไร

ก. เส้นแร

ข. เส้นร่าง

ค. เส้นรูป

ง. เส้นกาพ์

10. หน้าที่ของ เส้นกาพ์ ในการเขียนภาพจิตรกรรมไทย คืออะไร

ก. แสดงความชัดเจนของเส้นนอกของลวดลายไทย

ข. เป็นเส้นแสดงการร่างภาพคร่าวๆ แสดงส่วนละเอียดของพื้นที่

ค. ใช้เน้นระยะความตื้นลึกหนาบางของรูป

ง. สำหรับติดเส้นเพื่อแสดงส่วนย่อยของรูปทั้งหมด

หน่วยที่ 2 ลายไทยต่างๆ

1. คำว่า "กระหนก" ในภาษา มคธ แปลว่าอะไร

ก. นาค

ข. เงิน

ค. ทอง

ง. ตะกั่ว

2. กระหนกชนิดใด ถือว่าเป็นแม่ลาย ของกระหนก ชนิดต่างๆ

ก. กระหนกสามตัว

ข. กระหนกเปลว

ค. กระหนกหางหงส์

ง. กระหนกก้านขด

3. ลายกระจัง ถูกใช้ในงานศิลปะด้านใดมากที่สุด

ก. ประติมากรรม

ข. จิตรกรรม

ค. วรรณกรรม

ง. สถาปัตยกรรม

4. ลายไทยที่มีลักษณะเหมือนครีบขนที่ติดกับส่วนน่องของสัตว์ในภาพไทย เรียกว่าอะไร

ก. กระจัง

ข. รักร้อย

ค.แข้งสิงห์

ง. ประจำยาม

5. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช้หน้าที่ของ "ลายกาบ"

ก. ช่อลาย

ข. แยกเถาลาย

ค. กำเนิดลาย

ง. แยกลาย

6. ลายไทยชนิดใด นิยมนำมาใช้เป็น "ตัวคั่น ตัวห้ามลาย"

ก. ลายกระจัง

ข. ลายประจำยาม

ค. ลายรักร้อย

ง. ลายลูกฟัก

7. ช่างไทยโบราณ เรียก ลายแข้งสิงห์ อีกอย่างหนึ่งว่าลายอะไร

ก. ลายหอยจับหลัก

ข. ลายครีบขน

ค. ลายไม้เลื้อย

ง. ลายเตี่ยงตั้ง

8. ลักษณะของ ลายลูกฟัก เป็นอย่างไร

ก. เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอกให้เป็นเหลี่ยมหรือโค้งมน

ข. เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมด้านเท่า ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอกให้เป็นวงกลม

ค. เป็นรูปทรงสามเหลี่ยมมุมฉาก ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอกให้เหลี่ยมหรือโค้งมน

ง. เป็นรูปทรงสามเหลี่ยม ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอกให้โค้งมน

9. ลายหน้ากระดาน เมื่อนำมาเรียงกันเป็นแนวนอน จะเรียกอีกอย่างว่าลายอะไร

ก. ลายร้อยเรียง

ข. ลายก้านต่อ

ค. ลายปูผนัง

ง. ลายหน้าอิฐ

10. ลายรักร้อยเกิดขึ้นในสมัยใด

ก. รัตนโกสินทร์

ข. อยุธยา

ค. สุโขทัย

ง. ธนบุรี

หน่วยที่ 3 สัตว์หิมพานต์

1. คนไทยก็เอาคำว่า "เทวกินรา" มาเขียนรูปเทวดา สวมชฎาท่อนล่างเป็นนก แล้วเรียกชื่อใหม่ว่าอะไร

ก. ทุมกินนร

ข. สกุนกินนร

ค. เทพกินนร

ง. จันทกินนร

2. "กินนรจีน" เกิดขึ้นในรัชสมัยใด

ก. รัชกาลที่ 1

ข. รัชกาลที่ 3

ค. รัชกาลที่ 4

ง. รัชกาลที่ 5

3. กินนร กินนรี เป็นมนุษย์ที่มีร่างกายผสมกับสัตว์ชนิดใด

ก. ไก่

ข. นก

ค. เป็ด

ง. หงส์

4. วรรณดีไทยเรื่องใดที่มีเงือกมาเกี่ยวข้อง

ก. เรื่องกากี

ข. เรื่องอิเหนา

ค. เรื่องพระอภัยมณี

ง. เรื่องพระสุธนมโนราห์

5. ครุฑ เป็นพาหนะของเทพองค์ใด

ก. พระพิฆเนศ

ข. พระพรหมณ์

ค. พระวิษณุ

ง. พระนารายณ์

6. คำว่า "สิงห์" เป็นคำมาจากภาษาอะไร

ก. ภาษาไทย

ข.ภาษาจีน

ค. ภาษามคธ

ง. ภาษาเขมร

7. สัตว์หิมพานต์ตัวใดเป็นศัตรูกับนาค

ก. กินนร

ข. ครุฑ

ค. สิงห์

ง. เงือก

8. สิงห์โตที่เก่าแก่ที่สุดที่ได้บันทึกไว้อยู่ในประเทศอะไร

ก. อียิปส์

ข. อินเดีย

ค. เนปาล

ง. ไนจีเรีย

9. ครุฑ จัดเป็นสัตว์ชนิดใดในวรรณคดีไทย

ก. ไก่

ข. นก

ค. เป็ด

ง. หงส์

10. หงส์ ในงานประติมากรรมไทยก่อนถึงสมัยอยุธยา มีลักษณะคล้ายสัตว์ชนิดใด

ก. นกพิราบ

ข. ไก่

ค. เป็ด

ง. ห่าน

ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 5 แสดงค่าเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน

ลำดับที่	คะแนนก่อนเรียน (30)	คะแนนหลังเรียน (30)	D	D^2
1	15	24	9	225
2	16	22	6	256
3	16	25	9	256
4	8	24	16	64
5	14	24	10	196
6	25	20	5	625
7	16	22	6	256
8	15	23	8	225
9	18	24	6	324
10	11	20	9	121
11	20	18	2	400
12	13	19	6	169
13	20	20	0	400
14	18	24	6	324
15	21	23	2	441
16	16	19	3	256
17	15	20	5	225
18	9	20	11	81
19	16	22	6	256
20	14	15	1	196
21	15	24	9	225
22	18	21	3	324

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คะแนนก่อนเรียน (30)	คะแนนหลังเรียน (30)	D	D^2
23	17	25	8	289
24	18	22	4	324
25	19	21	2	361
26	19	22	3	361
27	19	22	3	361
28	15	25	10	225
29	15	22	7	225
30	15	22	7	225
31	13	22	9	169
32	14	22	8	196
33	15	22	7	225
34	13	25	12	169
35	15	22	7	225
36	15	22	7	225
37	16	24	8	256
38	16	20	4	256
39	13	21	8	169
40	12	19	7	144
41	15	20	5	225
42	16	22	6	256
43	14	15	1	196
44	15	24	9	225
45	18	21	3	324
46	17	25	8	289
47	18	22	4	324

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คะแนนก่อนเรียน (30)	คะแนนหลังเรียน (30)	D	D^2
48	19	21	2	361
49	25	20	5	625
50	16	22	6	256
$\sum$	801	1085	308	13331
$\bar{X}$	16.02	21.70	-	-
S.D.	53.40	72.33	-	-
t		t = 9.87		

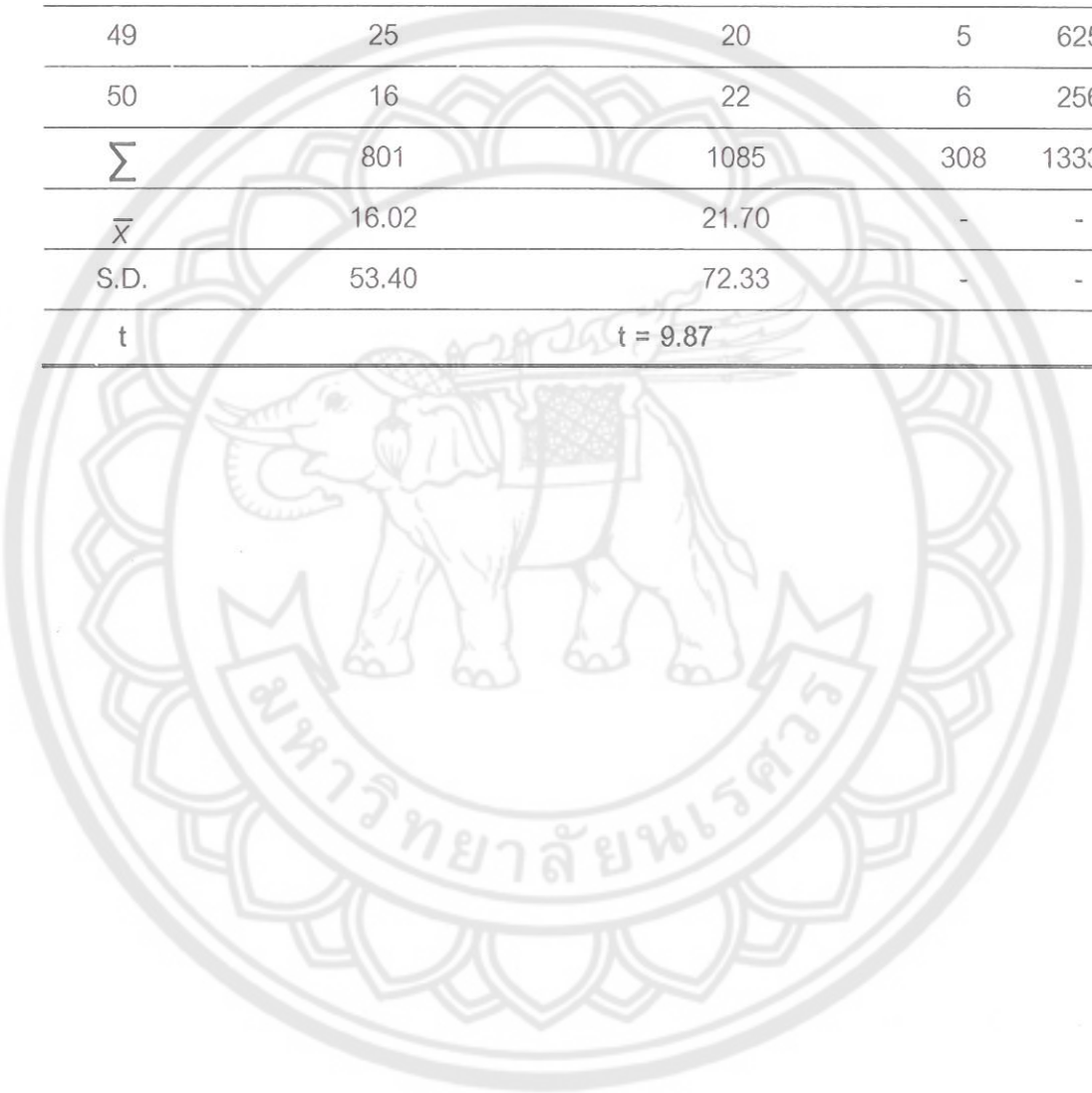

ภาคผนวก ฉ ตารางวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 50 คน

ตาราง 6 วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 50 คน

ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.76	1.52
2	0.84	1.68
3	0.20	0.40
4	0.38	0.76
5	0.64	1.28
6	0.28	0.56
7	0.22	0.44
8	0.26	0.52
9	0.40	0.80
10	0.46	0.92
11	0.48	0.96
12	0.44	0.88
13	0.26	0.52
14	0.68	1.36
15	0.32	0.64
16	0.34	0.68
17	0.18	0.36
18	0.36	0.72
19	0.30	0.60
20	0.36	0.72
21	0.60	1.20
22	0.26	0.52

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
23	0.56	1.12
24	0.94	1.88
25	0.66	1.32
26	0.52	1.04
27	0.64	1.28
28	0.62	1.24
29	0.84	1.68
30	0.40	0.80

ภาคผนวก ช ประมวลภาพหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์

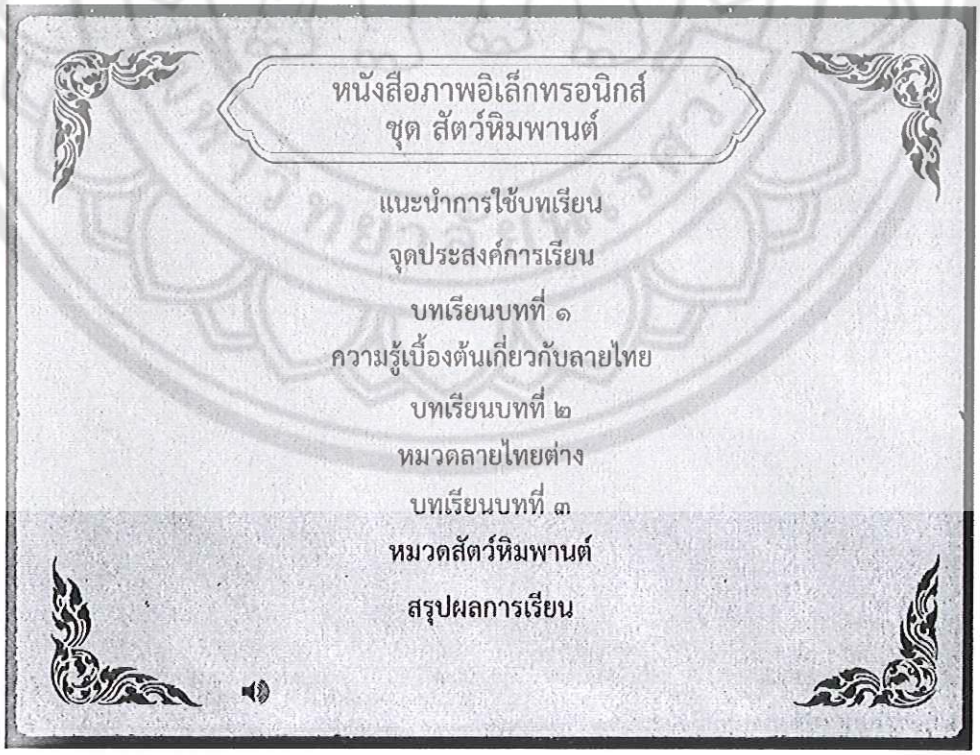

ภาพ 14 หนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์

แนะนำการใช้หนังสือภาพ
คลิกที่ช่อง
จะแสดงภาพ
การขึ้นลาย
กลับหน้าหลัก
ย้อนกลับ
ถัดไป

จุดประสงค์การเรียน
หนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์ จัดทำขึ้นโดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ คือ
๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลายไทย
๒. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสัตว์หิมพานต์
๓. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ชุดสัตว์หิมพานต์ไปใช้
ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
ย้อนกลับ

ภาพ 14 (ต่อ)

แบบทดสอบก่อนเรียน
เริ่มทำข้อสอบ
ย้อนกลับ

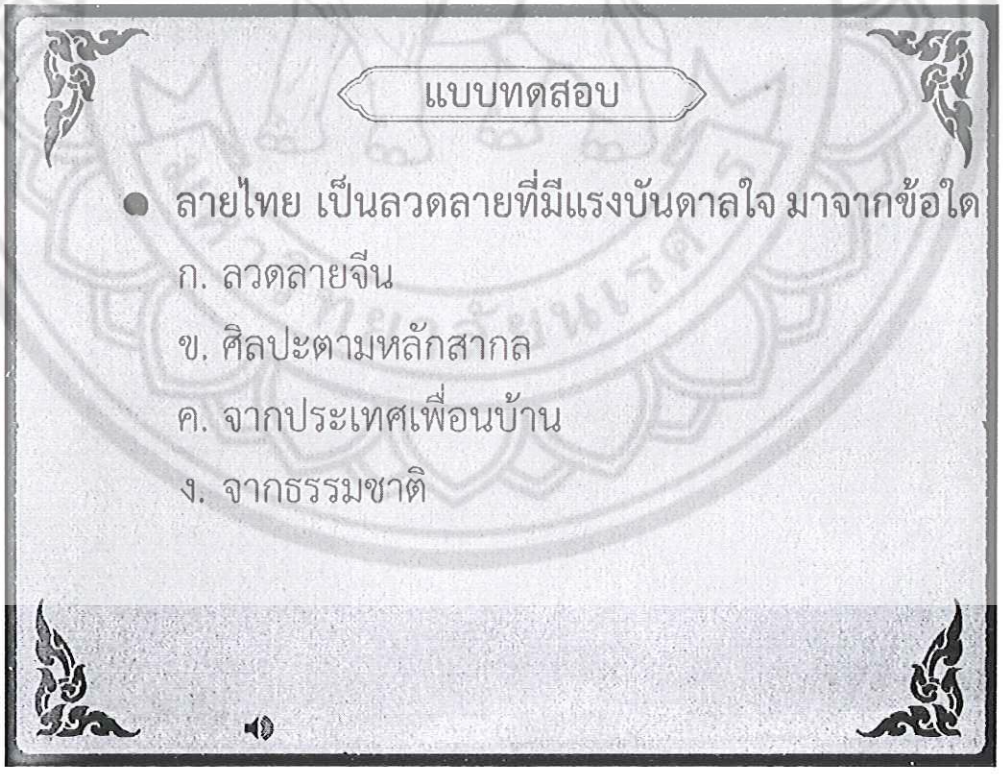
แบบทดสอบ
● ลายไทย เป็นลวดลายที่มีแรงบันดาลใจ มาจากข้อใด
ก. ลวดลายจีน
ข. ศิลปะตามหลักสากล
ค. จากประเทศเพื่อนบ้าน
ง. จากธรรมชาติ

ภาพ 14 (ต่อ)

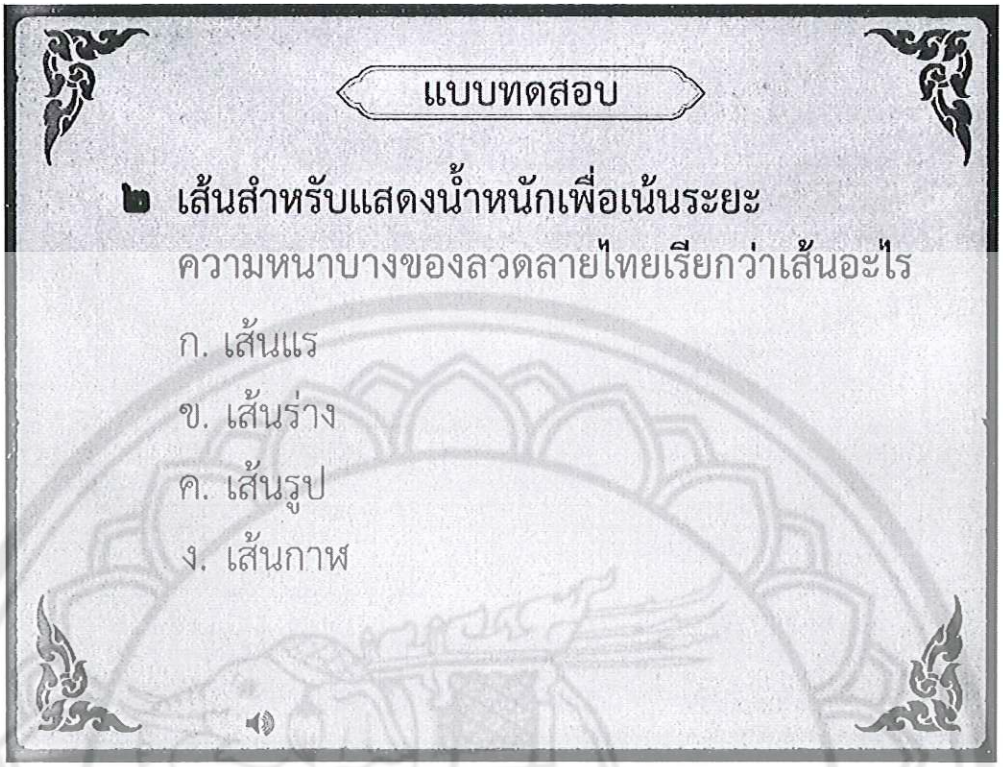
แบบทดสอบ
๒ เส้นสำหรับแสดงน้ำหนักเพื่อเน้นระยะ
ความหนาบางของลวดลายไทยเรียกว่าเส้นอะไร
ก. เส้นแรง
ข. เส้นร่าง
ค. เส้นรูป
ง. เส้นกาฬ

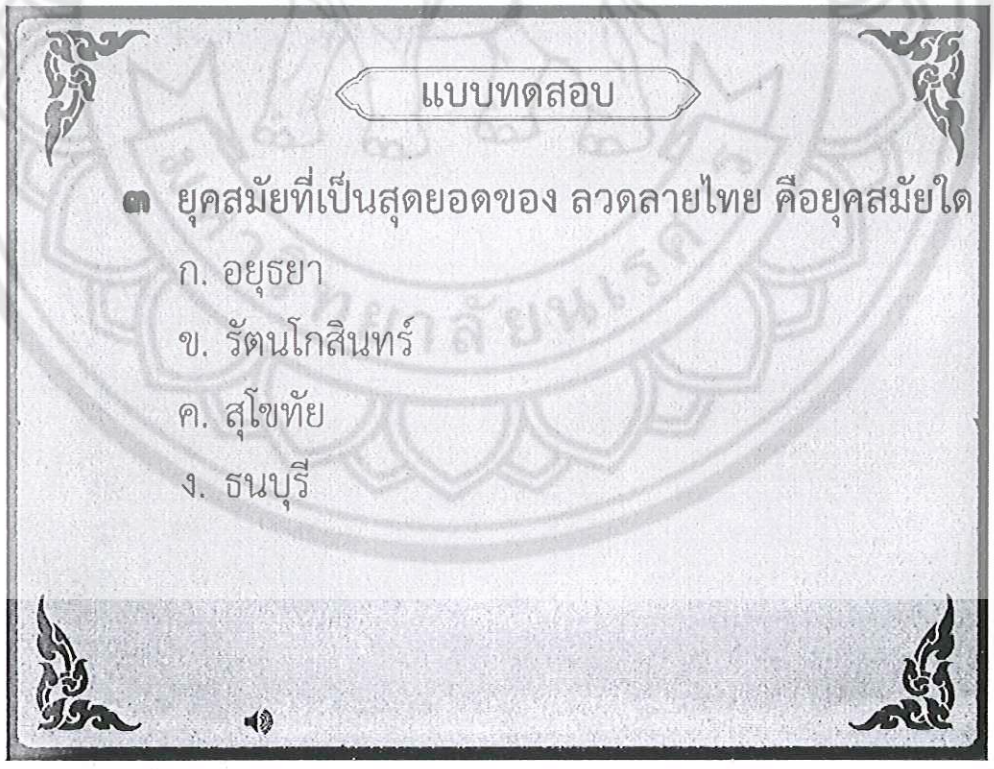
แบบทดสอบ
๓ ยุคสมัยที่เป็นสุดยอดของ ลวดลายไทย คือยุคสมัยใด
ก. อยุธยา
ข. รัตนโกสินทร์
ค. สุโขทัย
ง. ธนบุรี

ภาพ 14 (ต่อ)

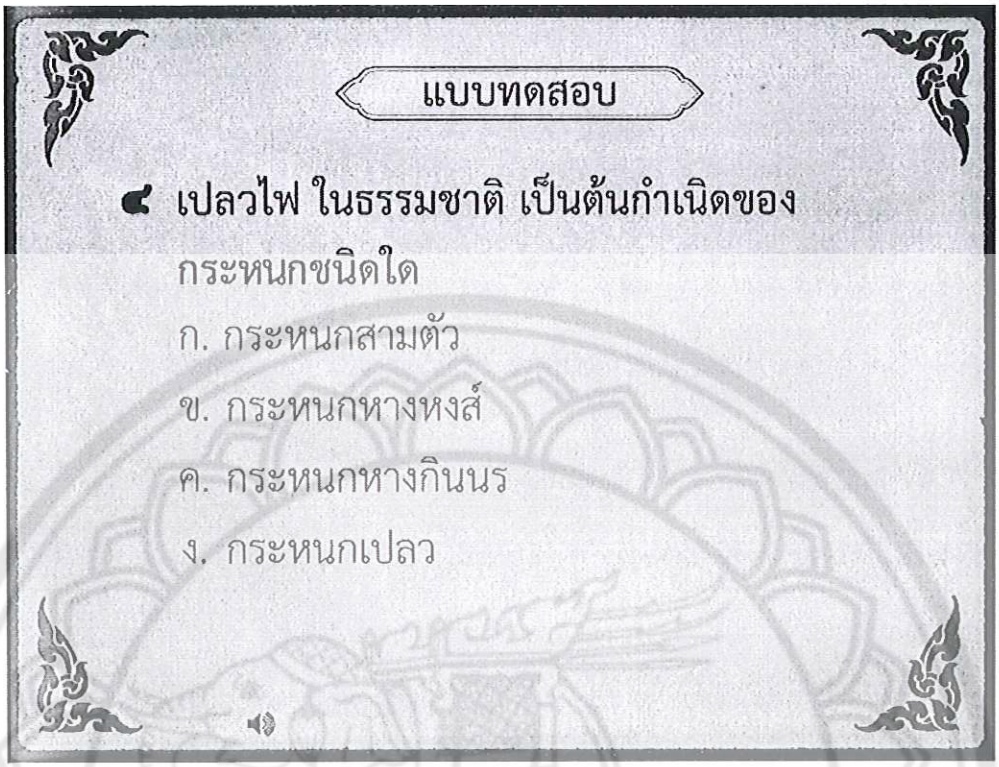
แบบทดสอบ
เปลวไฟ ในธรรมชาติ เป็นต้นกำเนิดของ
กระหนกชนิดใด
ก. กระหนกสามตัว
ข. กระหนกหางหงส์
ค. กระหนกหางกินนร
ง. กระหนกเปลว

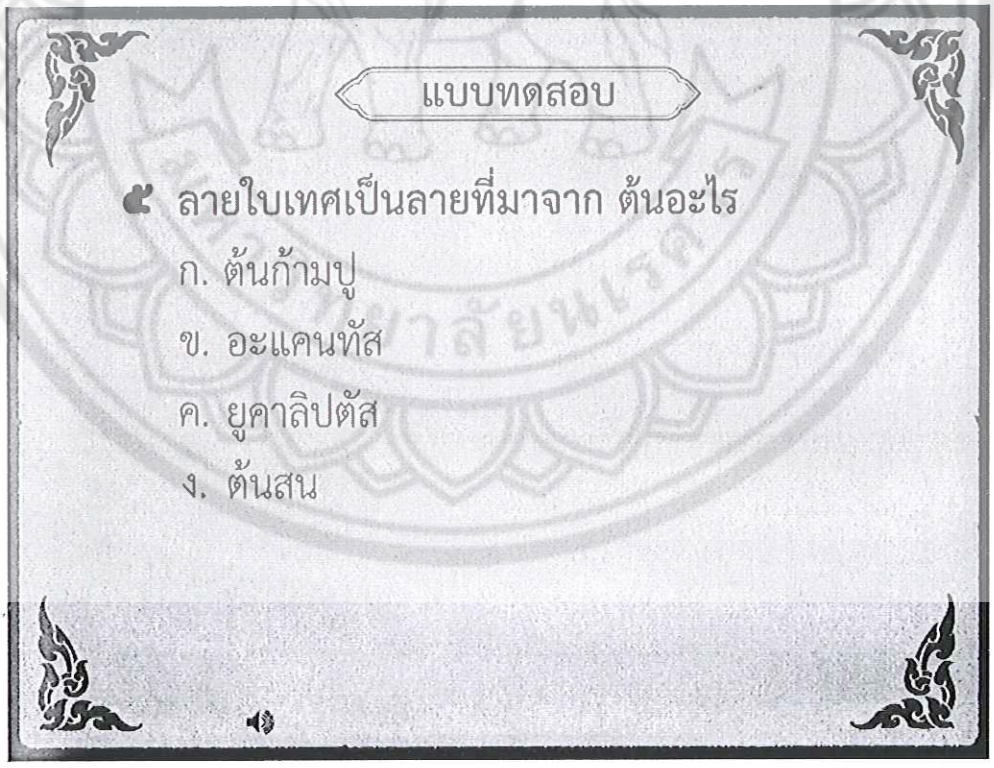
แบบทดสอบ
ลายใบเทศเป็นลายที่มาจาก ต้นอะไร
ก. ต้นก้ามปู
ข. อะแคนทัส
ค. ยูคาลิปตัส
ง. ต้นสน

ภาพ 14 (ต่อ)

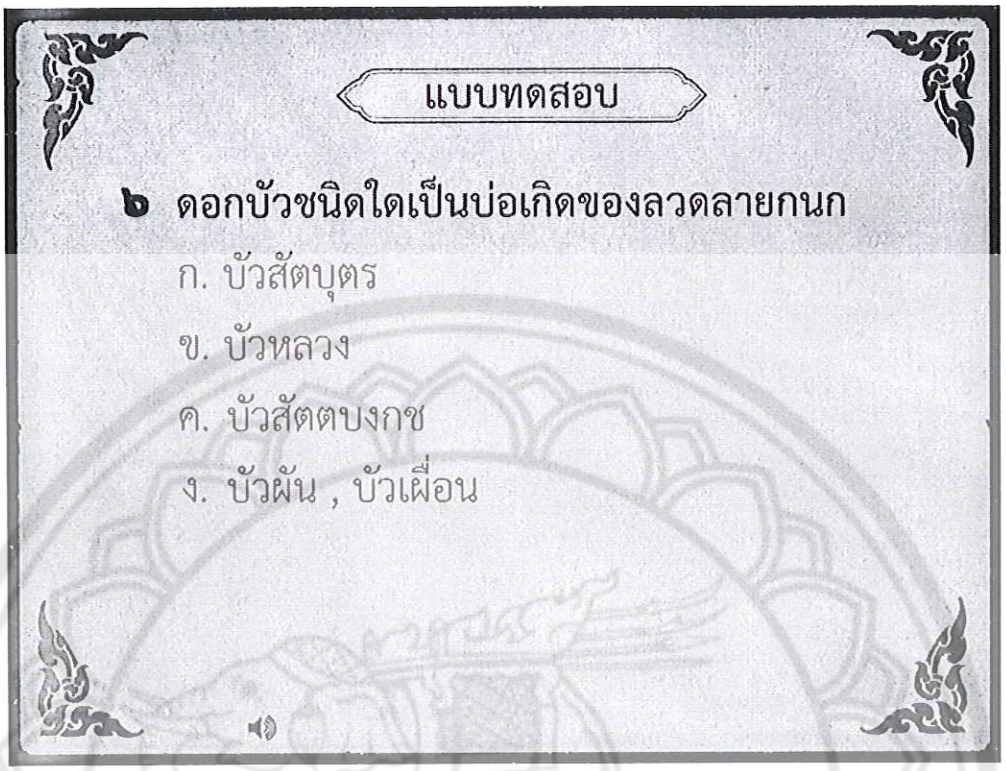
แบบทดสอบ
๖ ดอกบัวชนิดใดเป็นบ่อเกิดของลวดลายกนก
ก. บัวสัตบุตร
ข. บัวหลวง
ค. บัวสัตตบงกช
ง. บัวผัน , บัวเผื่อน

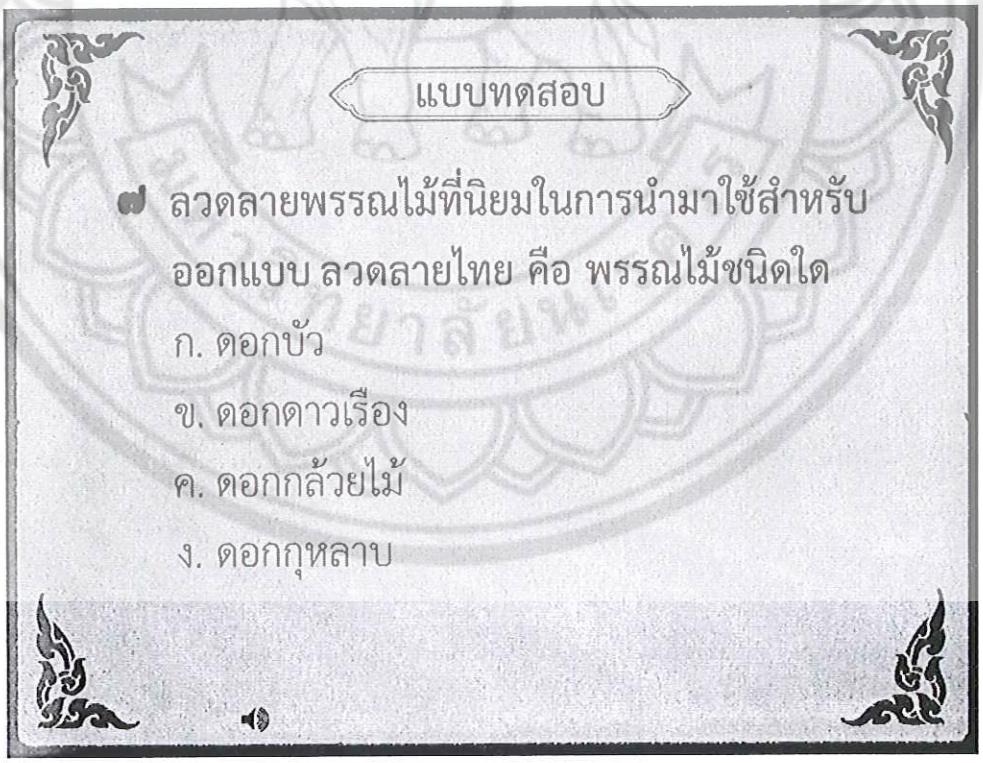
แบบทดสอบ
๗ ลวดลายพรรณไม้ที่นิยมในการนำมาใช้สำหรับออกแบบ ลวดลายไทย คือ พรรณไม้ชนิดใด
ก. ดอกบัว
ข. ดอกดาวเรือง
ค. ดอกกล้วยไม้
ง. ดอกกุหลาบ

ภาพ 14 (ต่อ)

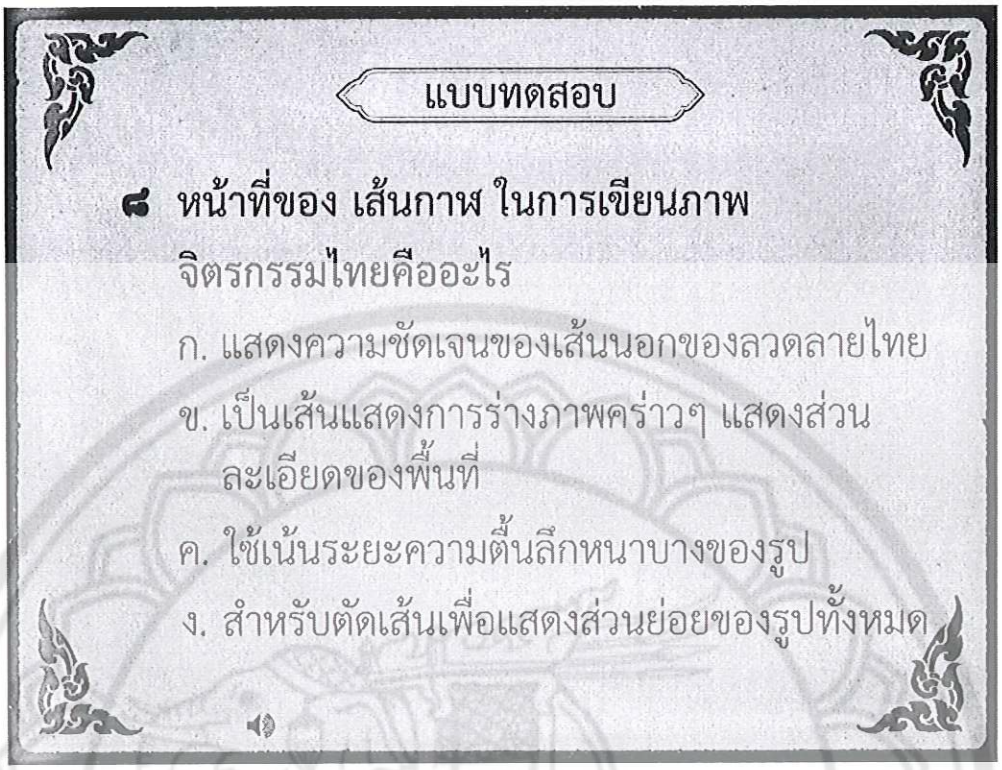
แบบทดสอบ
๘ หน้าที่ของ เส้นกาฬ ในการเขียนภาพ
จิตรกรรมไทยคืออะไร
ก. แสดงความชัดเจนของเส้นนอกของลวดลายไทย
ข. เป็นเส้นแสดงการร่างภาพคร่าวๆ แสดงส่วน
ละเอียดของพื้นที่
ค. ใช้เน้นระยะความตื้นลึกหนาบางของรูป
ง. สำหรับตัดเส้นเพื่อแสดงส่วนย่อยของรูปทั้งหมด

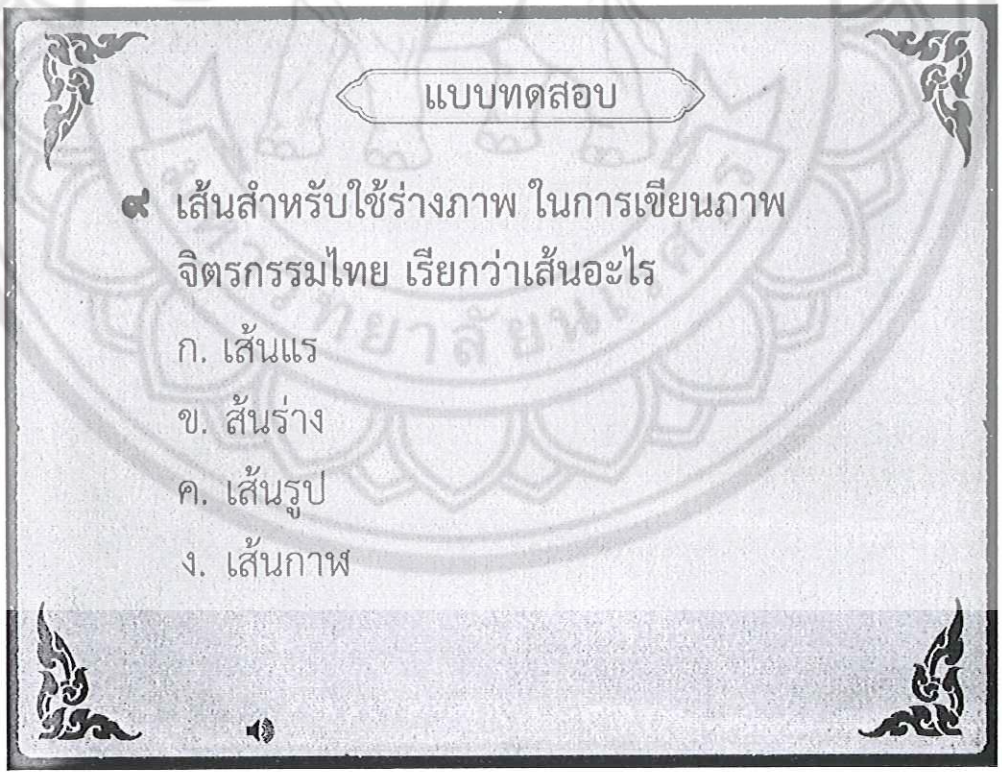
แบบทดสอบ
๙ เส้นสำหรับใช้ร่างภาพ ในการเขียนภาพ
จิตรกรรมไทย เรียกว่าเส้นอะไร
ก. เส้นแร
ข. ส้นร่าง
ค. เส้นรูป
ง. เส้นกาฬ

ภาพ 14 (ต่อ)

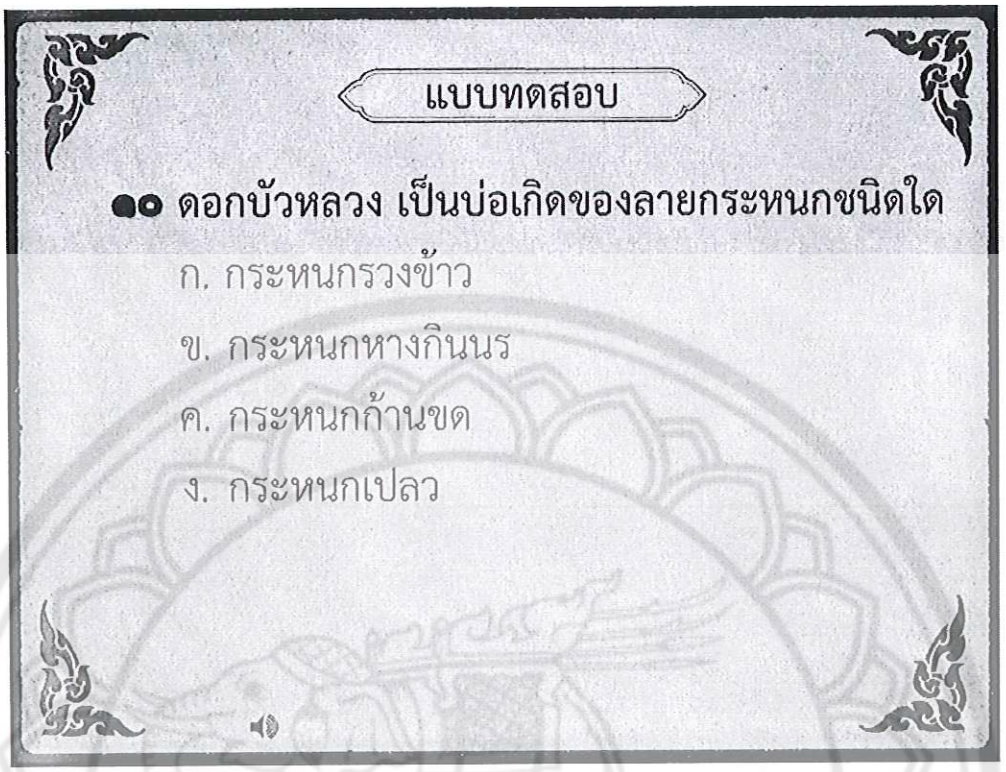
แบบทดสอบ
ดอกบัวหลวง เป็นบ่อเกิดของลายกระหนกชนิดใด
ก. กระหนกรวงข้าว
ข. กระหนกหางกินนร
ค. กระหนกก้านขด
ง. กระหนกเปลว

แบบทดสอบก่อนเรียน
คะแนนทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน ๕ คะแนน
จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
เข้าบทเรียน

ภาพ 14 (ต่อ)

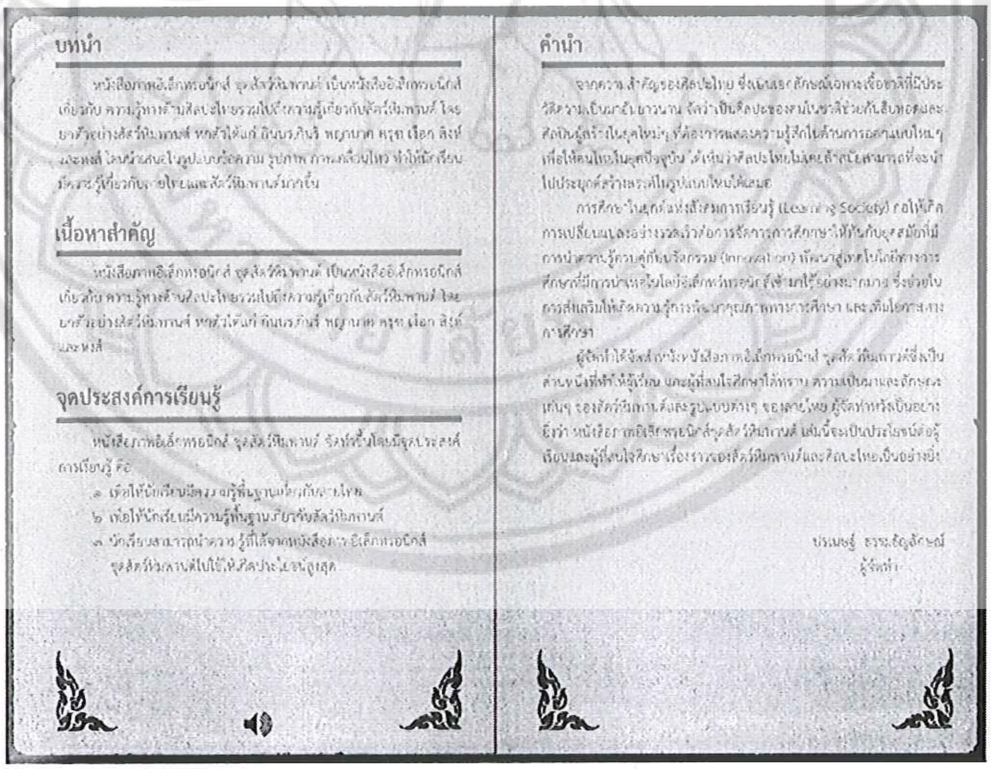

บทนำ

หนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์ เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับ ความรู้ทางด้านศิลปะไทยรวมไปถึงความรู้เกี่ยวกับสัตว์หิมพานต์ โดยยกตัวอย่างสัตว์หิมพานต์ หกตัวได้แก่ กินนร กินรี พญานาค ครุฑ เงือก สิงห์ และหงส์ โดยนำเสนอในรูปแบบข้อความ รูปภาพ การเคลื่อนไหว ทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับลายไทยและสัตว์หิมพานต์มากขึ้น

เนื้อหาสำคัญ

หนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์ เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับ ความรู้ทางด้านศิลปะไทยรวมไปถึงความรู้เกี่ยวกับสัตว์หิมพานต์ โดยยกตัวอย่างสัตว์หิมพานต์ หกตัวได้แก่ กินนร กินรี พญานาค ครุฑ เงือก สิงห์ และหงส์

จุดประสงค์การเรียนรู้

หนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์ จัดทำขึ้นโดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ คือ

๑ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลายไทย
๒ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสัตว์หิมพานต์
๓ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คำนำ

จากความสำคัญของศิลปะไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะเชื้อชาติที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน จัดว่าเป็นศิลปะของคนในชาติช่วยกันสืบทอดและศิลปินผู้สร้างในยุคใหม่ๆ ที่ต้องการแสดงความรู้สึกในด้านการออกแบบใหม่ๆ เพื่อให้คนไทยในยุคปัจจุบัน ได้เห็นว่าศิลปะไทยไม่ล้าสมัย สามารถที่จะนำไปประยุกต์สร้างสรรค์ในรูปแบบใหม่ได้เสมอ

การศึกษาในยุคแห่งสังคมการเรียนรู้ (Learning Society) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อการจัดการการศึกษาให้ทันกับยุคสมัยที่มีการนำความรู้ควบคู่กับนวัตกรรม (Innovation) พัฒนาสู่เทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย ซึ่งช่วยในการส่งเสริมให้เกิดความรู้การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา และเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

ผู้จัดทำได้จัดสร้างหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียน และผู้ที่สนใจศึกษาได้ทราบ ความเป็นมาและลักษณะเด่นๆ ของสัตว์หิมพานต์และรูปแบบต่างๆ ของลายไทย ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ชุดสัตว์หิมพานต์ เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องราวของสัตว์หิมพานต์และศิลปะไทยเป็นอย่างยิ่ง

ปรเมษฐ์ ธรรมธัญลักษณ์
ผู้จัดทำ

ภาพ 14 (ต่อ)

บทที่ ๑
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับลายไทย

ความเป็นมาของลายไทย
เทคนิคการเขียนภาพลวดลายไทย
วิธีการเขียนสีในจิตรกรรมไทย

แนวความคิด

ลายไทยเป็นงานศิลปะที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของไทย ที่เป็นมรดกสืบทอดกันมาแต่โบราณ ซึ่งเกิดขึ้นได้ด้วยแรงบันดาลใจ มาจากธรรมชาติ แล้วสื่อออกมาในรูปแบบอันโดดเด่น

วัตถุประสงค์

๑. อธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของลายไทยได้
๒. อธิบายถึงรูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์ของลายไทยได้
๓. บอกหลักวิธีการเขียนลายไทยขั้นพื้นฐานได้

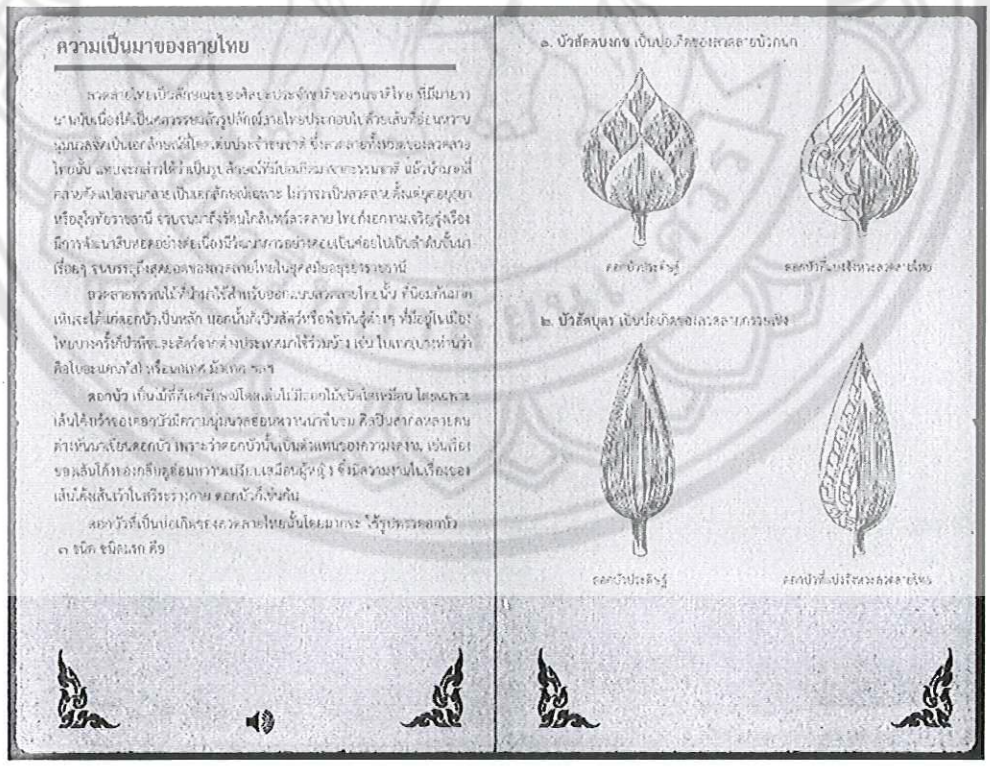

ความเป็นมาของลายไทย

ลวดลายไทยเป็นลักษณะเฉพาะประจำชาติของชนชาติไทย ที่มีมายาวนานนับเนื่องได้เป็นศตวรรษ สั่งสมปลูกฝังลายไทยประกอบไปด้วยเส้นสีอันหลากหลายมุมมองสิ่งเป็นเอกลักษณ์ไทย ดังประจำชาติมาช้านาน ซึ่งลวดลายทั้งหมดของลวดลายไทยนั้น แต่ละลวดลายได้ถูกเป็นรูปร่างขึ้นมาจากธรรมชาติ แล้วนำมาดัดแปลงลวดลายเป็นลวดลักษณะเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นลวดลายดั้นต่อดอกพุดตาน หรือลูกฟักวิราวลี ลายกนกสังหินใดล้วนแต่ลวดลายไทยเก่งยกทั้งสิ้น ซึ่งรู้สึกเสียดายที่มีการจำแนกลายอย่างละเอียดนี้ขาดหายไปเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เป็นลำดับขั้นการเรียนรู้ รูปแบบรูปร่างลวดลายไทยในยุคสมัยต่างๆ ยากขึ้น

ลวดลายพรรณไม้ที่นำมาใช้สำหรับออกแบบลวดลายไทยนั้น ที่นิยมกันมากเห็นจะได้แก่ลายดอกบัว เป็นหลัก นอกนั้นก็เป็นสัตว์หรือพืชพันธุ์ต่างๆ ที่มีอยู่ในเมืองไทยบางครั้งก็มีพืชและสัตว์จากต่างประเทศมาใช้ร่วมด้วย เช่น ใบเทศ ลายกนกหน้าสิงโต ลายเครือเทศ ลายกนกลาย

ลายดอกบัว เป็นลายที่ได้รับความนิยมโดดเด่นไม่มีลายไม้ชนิดใดเหมือน โดยเฉพาะเส้นใต้หรือเรียกว่ามีความอ่อนช้อยสอดคล้องกันเป็นอย่างดี ถือเป็นลายลวดลายที่ค่าเหนือกว่าลายดอกบัว เพราะว่าดอกบัวนั้นเป็นตัวแทนของความงดงาม เช่นเดียวของเส้นใต้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งมีความหมายในเรื่องของเส้นด้ายเส้นใยในชีวิตร่างกาย ลายดอกบัวที่พบ

ลายดอกบัวที่เป็นต้นกำเนิดของลวดลายไทยนั้นโดยมากจะใช้ดอกบัว ๓ ชนิด ชนิดแรก คือ

๑. บัวสัตตบงกช เป็นต้นกำเนิดของลวดลายบัวกนก

ลายบัวประดิษฐ์ลายบัวที่ประยุกต์ขึ้นใหม่

๒. บัวสัตบุษย์ เป็นต้นกำเนิดของลวดลายกรวยเชิง

ลายบัวประดิษฐ์ลายบัวที่ประยุกต์ขึ้นใหม่

ภาพ 14 (ต่อ)

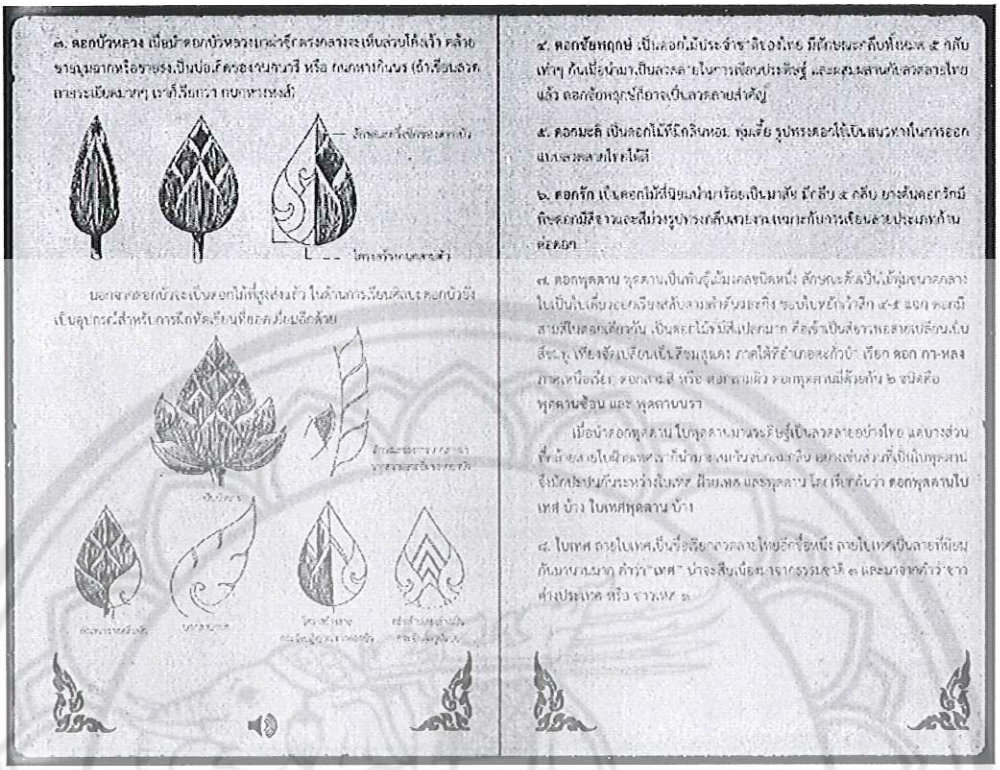

ภาพ 14 (ต่อ)

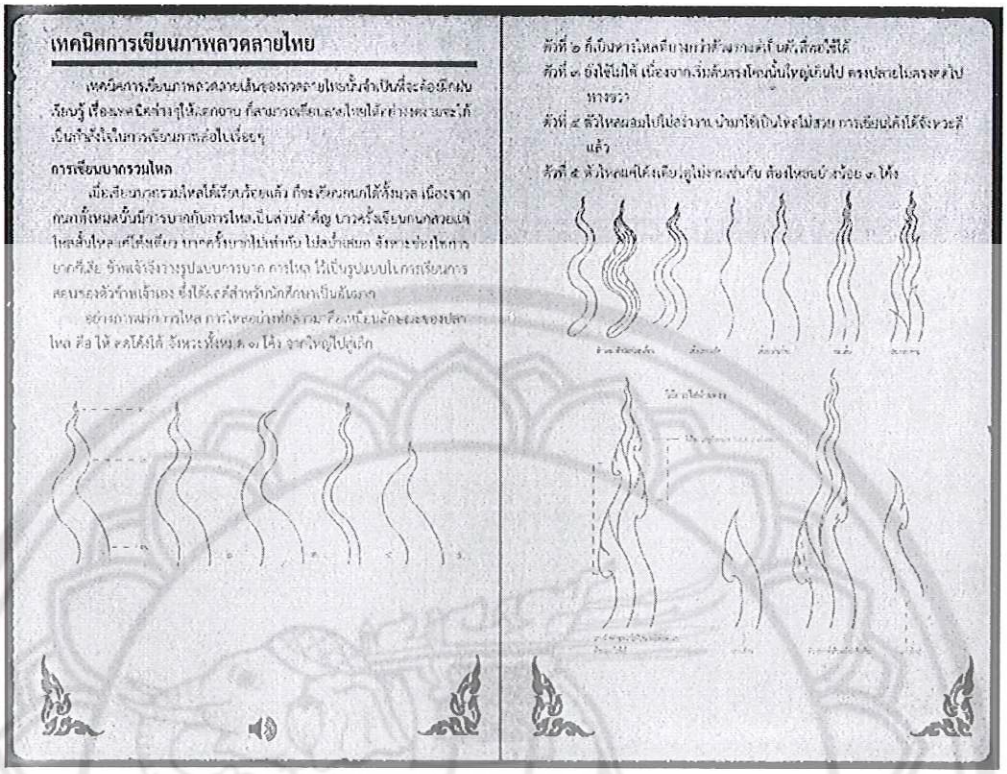

เทคนิคการเขียนภาพลวดลายไทย

เทคนิคการเขียนภาพลวดลายเส้นของลวดลายไทยนั้นจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนเรียนรู้ เรื่องเทคนิคต่างๆให้เข้าถึงแก่นของ ที่สามารถเขียนลวดลายไทยได้อย่างสวยงามจะทำให้เป็นที่ยอมรับในการเขียนภาพต่อไปเรื่อยๆ

การเขียนบากรวมไหล

เมื่อเขียนบากรวมไหลได้เรียบร้อยแล้ว ก็จะเขียนลงสีได้ทันที เนื่องจากบากทั้งหมดนั้นมีความสัมพันธ์กับการไหล เป็นส่วนสำคัญ บางครั้งเขียนบากสวยแต่ไหลสั้นไหลยาวเกินไปหรือหักไปหักมาทับไปมาก็ไม่สวย ดังนั้นต้องให้ความสำคัญกับบากและไหลไปพร้อมๆกัน ขั้นตอนจึงจะงามสมบูรณ์ ครูพลจึงได้จำแนกรูปแบบการบาก การไหล ไว้เป็นรูปแบบในการเรียนการสอนของตัวข้าพเจ้าเอง ซึ่งได้ผลดีสำหรับนักศึกษาเป็นอันมาก

อย่างการแบ่งการไหล การไหลบางท่านกล่าวว่าเขียนยากนั้นจริงๆแล้วเขียนไม่ยากเลย ขึ้นอยู่กับลักษณะของปลายไหล คือ ให้ดูไส้ใน จังหวะทั้งหมด ๓ ๑ ไส้ง จากใหญ่ไปหาเล็ก

ตัวที่ ๒ ก็เช่นเดียวกันกับตัวที่ ๑ แต่ว่าจังหวะของไส้ในนั้นจะสั้นกว่าตัวที่ ๑ ยังใช้ได้ เนื่องจากจังหวะลงโค้งนั้นใหญ่เกินไป ตรงปลายไม่ลงหลังไปทางขวา

ตัวที่ ๓ ตัวไหลผสมไปไม่ค่อยงาม น่ามองให้เป็นไหลไม่สวย การเขียนให้ได้จังหวะดีแล้ว

ตัวที่ ๔ ตัวไหลนี้ดีเยี่ยม ดูไม่ออกเลยว่าเขียนกันกี่ครั้ง ต้องไหลบ้างน้อย ๓ ไส้ง

การบาก จังหวะบากอย่างที่กล่าวมา คือ ลักษณะของการเขียนบังหลวงสัดส่วน วิธีการศึกษาการจะมีสิ่งเขียนจับให้ได้ประมาณ ๕ ข้อ ตามเส้นสะเป็นสันดีเป็นหลักสิบก่อน คือ อย่าเขียนปลายจีบเอง ถ้าเขียนเสร็จจะประดิษฐ์ขึ้นมาจากเส้นที่เราได้ดังนี้จะดูไม่สวยงาม

ตัวที่ ๑ เป็นลักษณะบากที่ง่ายที่สุดที่ให้เห็นจังหวะตัวบากก่อนหลังเรียงลงมาตัวไปเรื่อยๆ อย่างนี้จำเป็นต้องใช้ตัวว่า บากสาม บากสองคือตัวบากที่หลังบากตามกันไปเรียงเรื่อยเป็นลวดเป็นเนื้อเดียวกัน ถ้าเกิดปลายบากเกิดออกมาจะเรียกว่าตัวบากสะ (บากสำหรับเขียนบากแบบนี้ คือจะสอนลายไทยให้จะต้องดูในหมวดของการเขียนตัวไหลที่ว่ามาสมบูรณ์แล้วจึงมาบากสองและบากสามขึ้น)

ตัวที่ ๒ เป็นการบากที่ไม่ได้รูปโค้งเข้าหากันเลย ลงไป ระยะห่างไปแตบไหลหลายให้ตามได้แล้ว แต่จังหวะของตัวบากไม่สม่ำเสมอกัน

ตัวที่ ๓ ปลายบากเกิดหยัก ยืดสั้นบ้างยาวบ้างทำให้เขียนไหลประเภทอย่างนี้ก็ได้ บางท่านเขียนให้ปลายบากนั้นสวยสั้นเข้าเองก็ได้ความเห็นว่าตัวลายบากประเภทต่างๆ ควรได้บากตามสัดส่วนไปเป็นระเบียบเพื่อสะดวกในการจดจำ ส่วนตัวไหลที่สมบัติปลายควรจึงเขียนบากส่งให้ปลายสะสัด คล้ายๆกับว่าตัวบากสามและบากสองเป็นตัวสนับสนุนให้ตัวหางสมบูรณ์ขึ้นมาอีกด้วย ส่วนบากประเภทหรือบากไม่ประเภทนี้ต้องมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างเช่น ในวงเขียนสร้างไม่ได้ ระเบียบจนที่จะนำมาวางกฎเกณฑ์ไว้อย่างนี้ได้ ถ้าจะเกิดหยักตรงบางปีรูปลักษณะของเส้นปลายจะขึ้นหรือสะบัดออกข้างนอกทุกบาก

ไม่รู้จริงนัก

ตัวที่ ๔ จังหวะร่องไฟของตัวบาก สัดส่วนจังหวะร่องไฟของตัวบาก ที่เป็นระเบียบสม่ำเสมอกันนั้น ไม่ค่อยสม่ำเสมอกัน มีบางบางทีก็ร้างบ้าง มีหลังบ้างหลังบ้าง ก็ยังเอาระ อย่างนี้ก็ไม่รู้จริง

ตัวที่ ๕ ตัวนี้มีประเด็นไม่ประเด็น และร่องว่างจังหวะของร่องไฟก็ไม่งาม

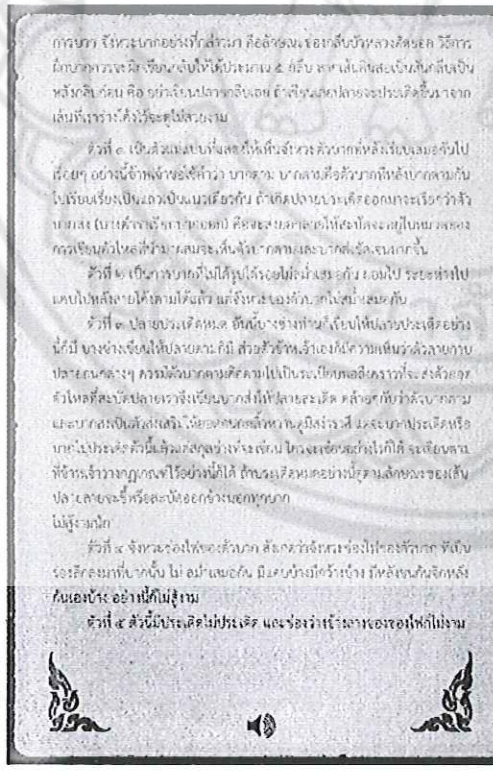

ตัวที่ ๖ จังหวะไม่สม่ำเสมอระหว่างไฟระหว่างตัวบากที่ห่างกัน

ตัวที่ ๗ การบากหลังลาย บากไม่สม่ำเสมอกัน อันที่จริงการบากลงไปเรื่อยๆ บางนี้มี ๒ วิธี คือการบากลงไปเรื่อยๆ ยาวไปเลยตัวบากสั้นๆ หลังลายที่ระบายไว้แล้ว แต่หลังลายจริงๆ ตรงนั้นต้องบากทุกลายที่ปรากฏ คือ ๒ จังหวะ จังหวะแรกให้บากสั้นสะสั้นไปเลยแล้วตรงทั้งสอง จังหวะที่ ๒ ให้บากลงมาของตัวบากแรกข้างละครึ่งไปทั้งสองนี้คือการยากที่ต้องการความละเอียดของตัวลายมากขึ้นเพราะลายที่ไหลหลังบากนี้ลายเล็กๆ ไม่ค่อยสำคัญ)

ตัวที่ ๘ ยังมีบากเหมือน ๗ ดูไม่ออกว่าไม่เขียนยาก

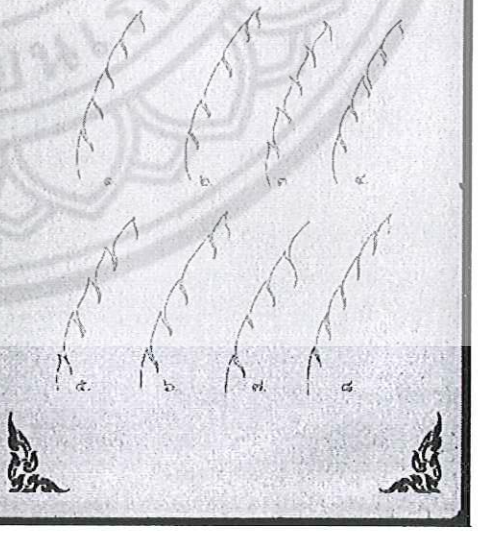

ภาพ 14 (ต่อ)

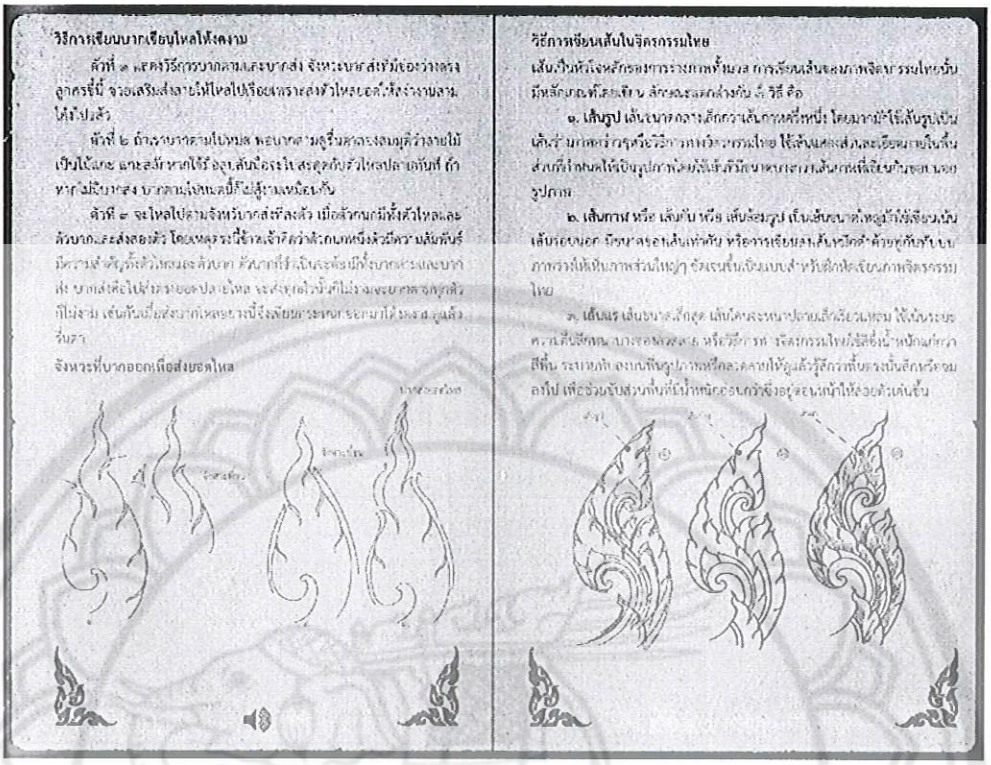

วิธีการหยิบบากเขียนไหลให้งดงาม

ตัวที่ ๑ แสดงวิธีการบากลบและบากส่ง จังหวะของส่วนที่ต่อระหว่างตรงลูกศรชี้นี้ จะต่อเสริมส่งลายให้ไหลไปเรื่อยๆ ตราบส่งหัวไหลยอดให้งดงามพลิ้วไปเลย

ตัวที่ ๒ ถ้าหยิบบากลบไม่ชนิด หยิบบากลบลูกรื่นสวยงามดูสร้างลายไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ให้ใช้ปลายมีดเล็กสุดกับตัวไหลปลายที่ถูกต้อง ถ้าหากไม่ชำนาญบากส่งชนิดนี้ ให้ฝึกหัดบ่อยๆ

ตัวที่ ๓ จะไหลไปตามจังหวะส่งเสร็จแล้ว เมื่อตัวบากมีทั้งตัวไหลและตัวบากจะส่งลายตัว โดยเหตุระนี้ข้าพเจ้าคิดว่าต้องมีหนึ่งมีความสัมพันธ์ มีความสำคัญทั้งตัวไหลและตัวบาก ตัวบากที่ใช้เป็นจะต้องมีทั้งบากตวัดและบากส่ง บากส่งเพื่อไปส่งบากยอดปลายไหล จะส่งลายได้งามพร้อมตามจังหวะลูกศรชี้ ไม่งาม เส้นที่เกี่ยวกับการหยิบบากนี้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการเขียนลายไทย ถ้าหยิบบากได้ตรงตามจังหวะแล้ว ลายไทยก็จะงดงามขึ้นมาทันที

จังหวะที่บากออกเพื่อส่งยอดไหล

วิธีการหยิบเส้นในจิตรกรรมไทย

เส้นเป็นหัวใจหลักของการวางภาพทั้งหมด การเรียนเส้นจนภาพจิตรกรรมไทยนั้นมีหลักอยู่ ๓ วิธี คือ

๑. เส้นรูป เส้นขนาดกลางลักษณะหนึ่งหนึ่ง โดยมากมักใช้เส้นรูปเป็นเส้นร่างภาพก่อนที่จะลงสีในการวาดภาพไทย ใช้เส้นแสดงส่วนละเอียดอ่อนในชิ้นส่วนที่จำเป็นต้องให้เห็นรูปภาพชัดเจน ส่วนที่ไม่จำเป็นต้องมีเส้นก็ไม่ต้องมีเส้นเลย ทำให้ดูเป็นรูปภาพ

๒. เส้นภาพ หรือ เส้นดำ หรือ เส้นล้อรูป เป็นเส้นขนาดใหญ่ที่ใช้เขียนเส้นล้อรอบนอก มีขนาดรองเส้นเท่ากัน หรือการเขียนเส้นหัวโค้งต่างๆ ในภาพวางให้เห็นภาพส่วนใหญ่ๆ ชัดเจนขึ้น เป็นแบบสำหรับศึกษาเรียนภาพจิตรกรรมไทย

๓. เส้นแรเงา เส้นขนาดเล็กสุด เส้นโค้งละหนาปลายเส้นเรียวแหลม ใช้เป็นระยะห่างเส้นสีกลม บางรอยต่อต่างๆ หรือวิธีการทำเรียกรวมไทยใช้สีน้ำหนักอ่อนแก่ สีพื้น ระบายให้เกิดแสงเงาภาพหรือละครให้ดูแล้วรู้สึกว่าพื้นตรงนั้นลึกหรือตื้นลงไป เพื่อช่วยรับส่วนที่มีน้ำหนักรองกว่าของอุปกรณ์ให้ดูเด่นขึ้น

แบบทดสอบหลังเรียน

ภาพ 14 (ต่อ)

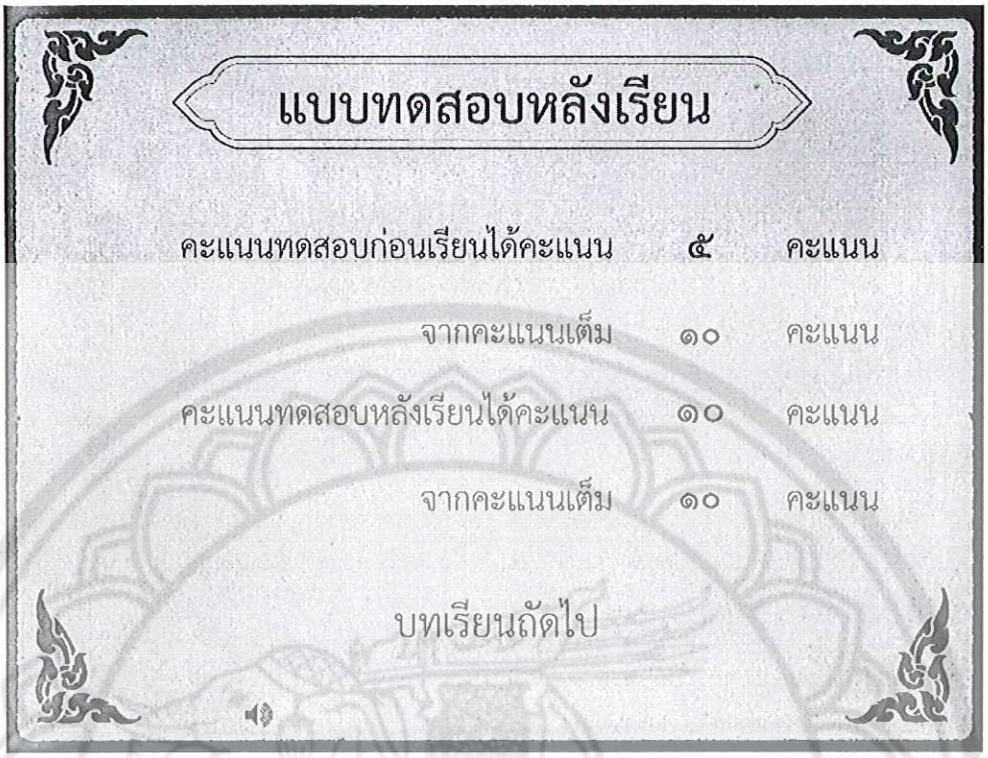
แบบทดสอบหลังเรียน
คะแนนทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน ๕ คะแนน
จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
คะแนนทดสอบหลังเรียนได้คะแนน ๑๐ คะแนน
จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
บทเรียนถัดไป

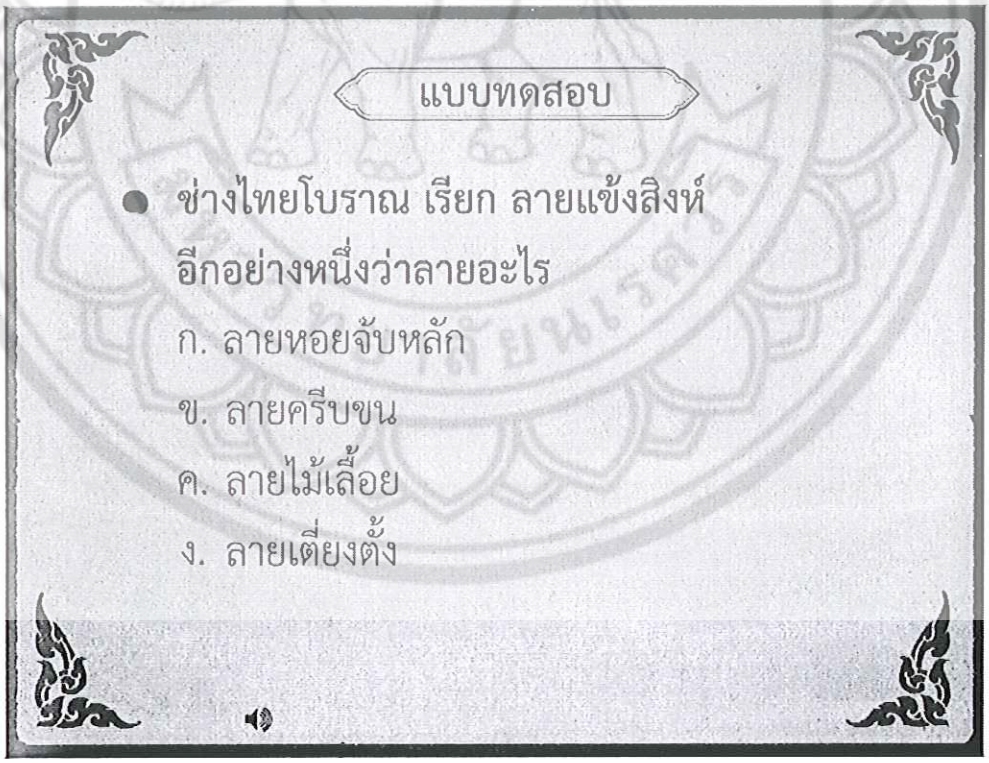
แบบทดสอบ
ช่างไทยโบราณ เรียก ลายแข้งสิงห์ อีกอย่างหนึ่งว่าลายอะไร
ก. ลายหอยจับหลัก
ข. ลายครีบขน
ค. ลายไม้เลื้อย
ง. ลายเตี่ยงตั้ง

ภาพ 14 (ต่อ)

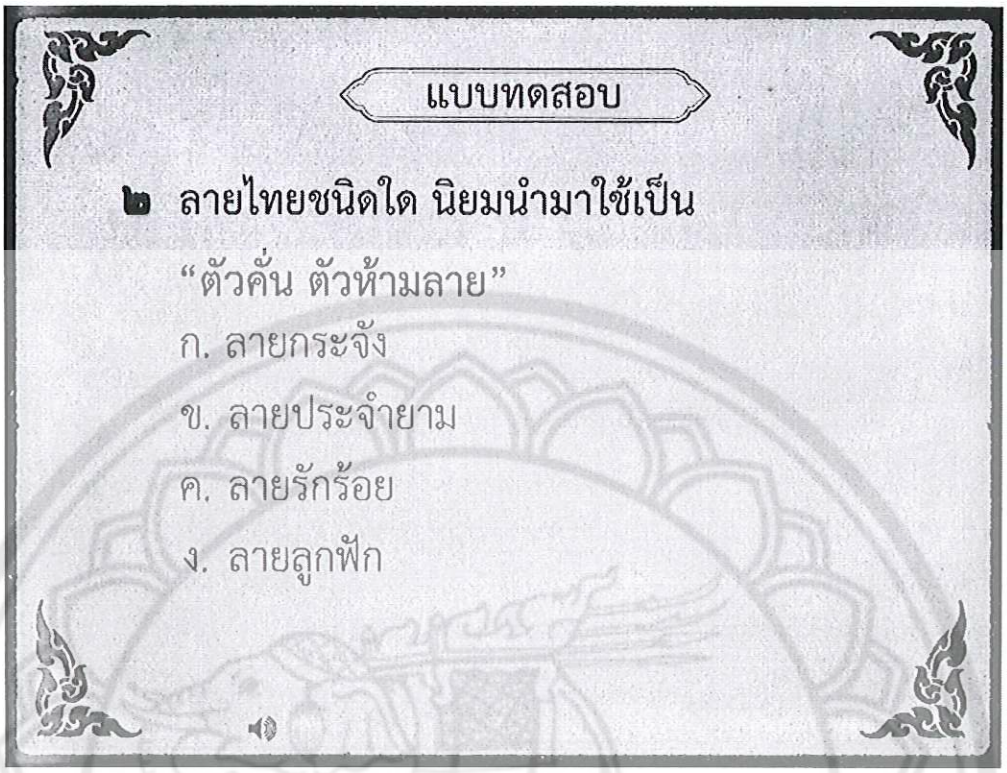
แบบทดสอบ
๒ ลายไทยชนิดใด นิยมนำมาใช้เป็น
"ตัวคั่น ตัวห้ามลาย"
ก. ลายกระจัง
ข. ลายประจำยาม
ค. ลายรักร้อย
ง. ลายลูกฟัก

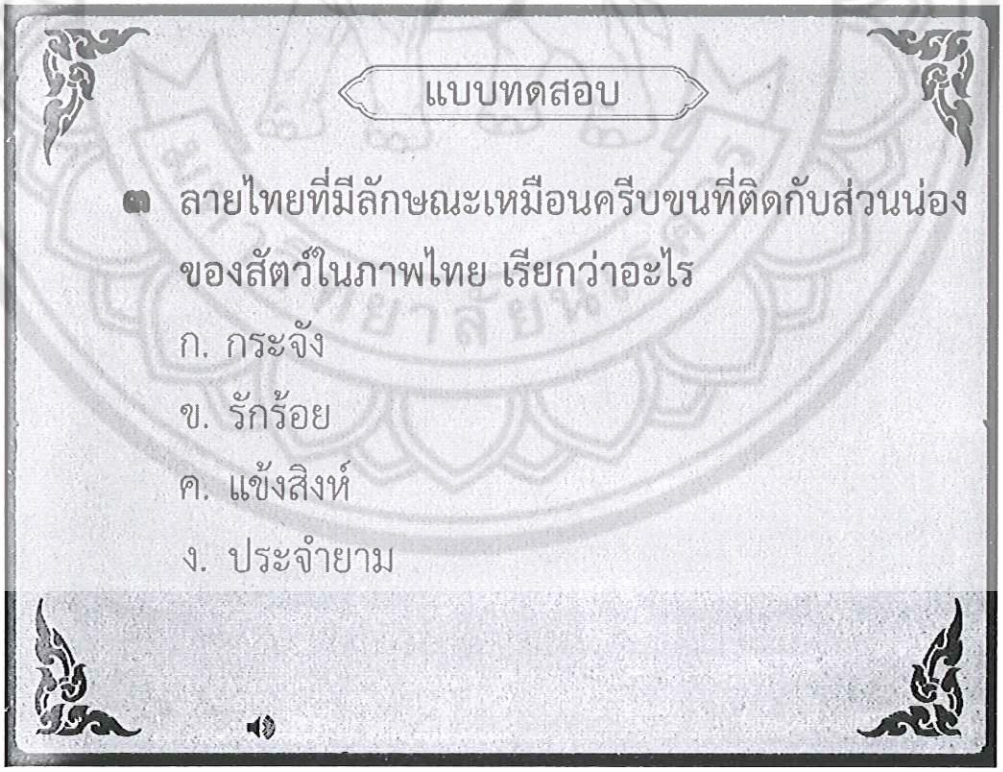
แบบทดสอบ
๓ ลายไทยที่มีลักษณะเหมือนครีบขนที่ติดกับส่วนน่อง
ของสัตว์ในภาพไทย เรียกว่าอะไร
ก. กระจัง
ข. รักร้อย
ค. แข้งสิงห์
ง. ประจำยาม

ภาพ 14 (ต่อ)

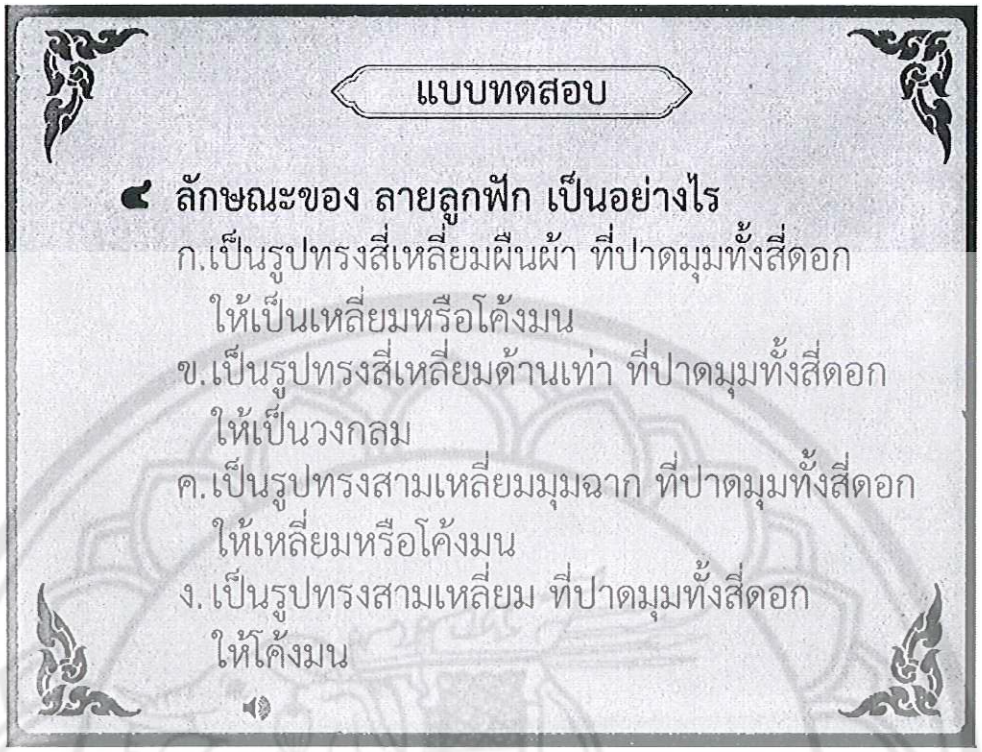
แบบทดสอบ
ลักษณะของ ลายลูกฟัก เป็นอย่างไร
ก.เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอก ให้เป็นเหลี่ยมหรือโค้งมน
ข.เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมด้านเท่า ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอก ให้เป็นวงกลม
ค.เป็นรูปทรงสามเหลี่ยมมุมฉาก ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอก ให้เหลี่ยมหรือโค้งมน
ง. เป็นรูปทรงสามเหลี่ยม ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอก ให้โค้งมน

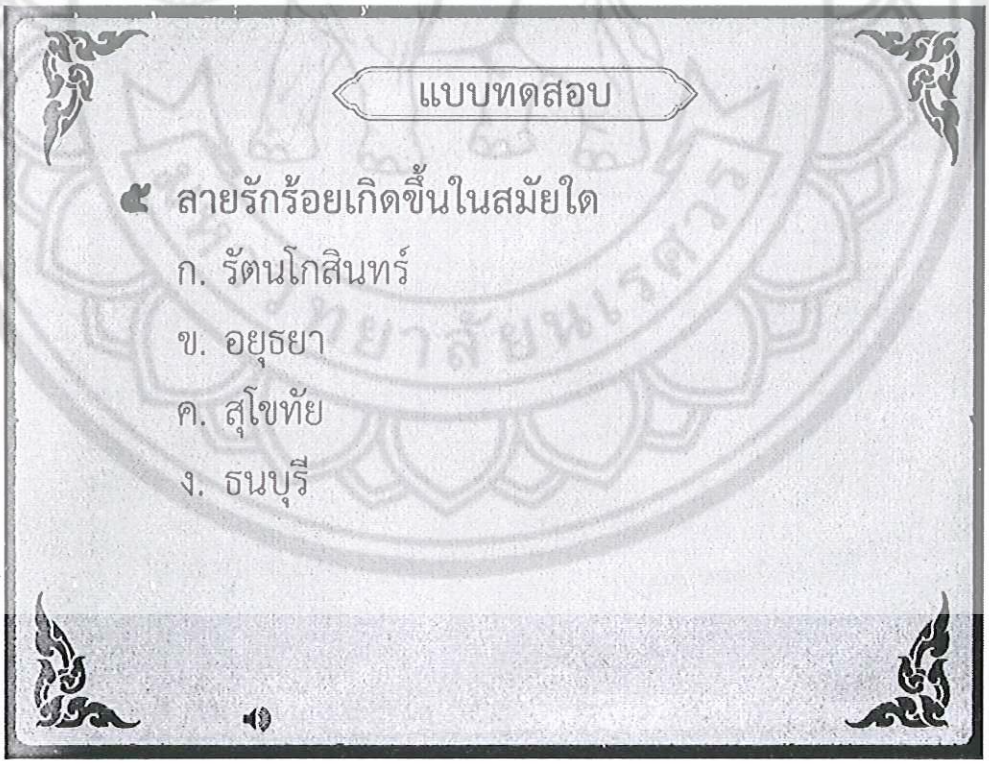
แบบทดสอบ
ลายรักร้อยเกิดขึ้นในสมัยใด
ก. รัตนโกสินทร์
ข. อยุธยา
ค. สุโขทัย
ง. ธนบุรี

ภาพ 14 (ต่อ)

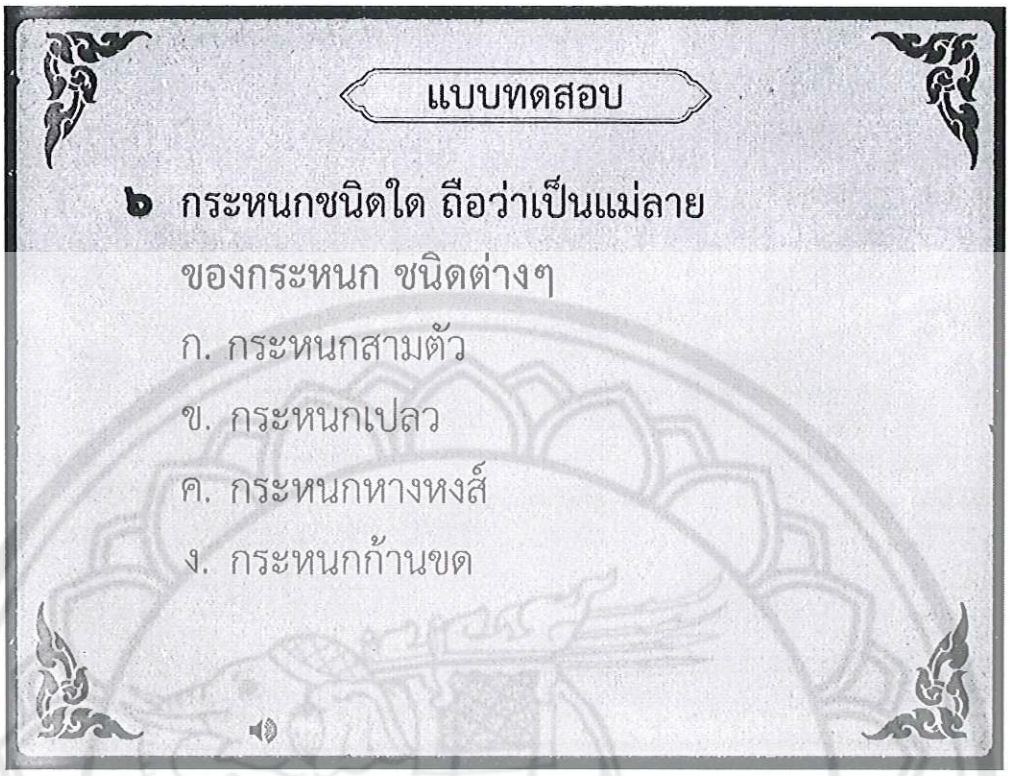
แบบทดสอบ
๖ กระหนกชนิดใด ถือว่าเป็นแม่ลาย
ของกระหนก ชนิดต่างๆ
ก. กระหนกสามตัว
ข. กระหนกเปลว
ค. กระหนกหางหงส์
ง. กระหนกก้านขด

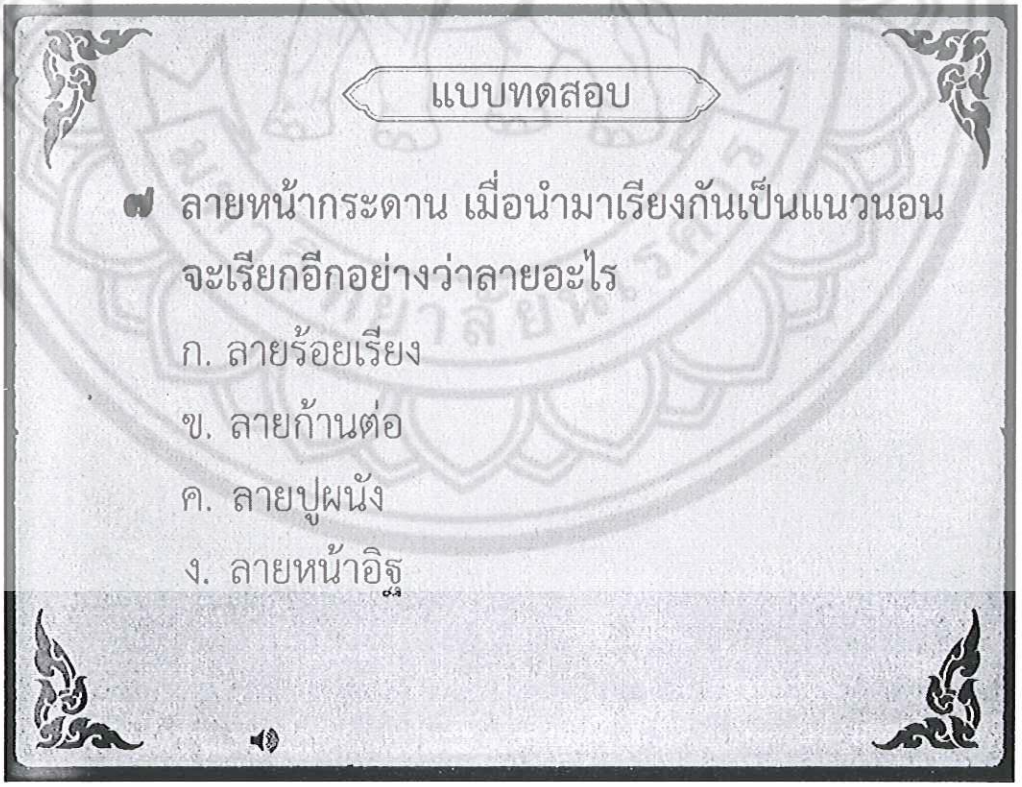
แบบทดสอบ
๗ ลายหน้ากระดาน เมื่อนำมาเรียงกันเป็นแนวนอน
จะเรียกอีกอย่างว่าลายอะไร
ก. ลายร้อยเรียง
ข. ลายก้านต่อ
ค. ลายปูผนัง
ง. ลายหน้าอิฐ

ภาพ 14 (ต่อ)

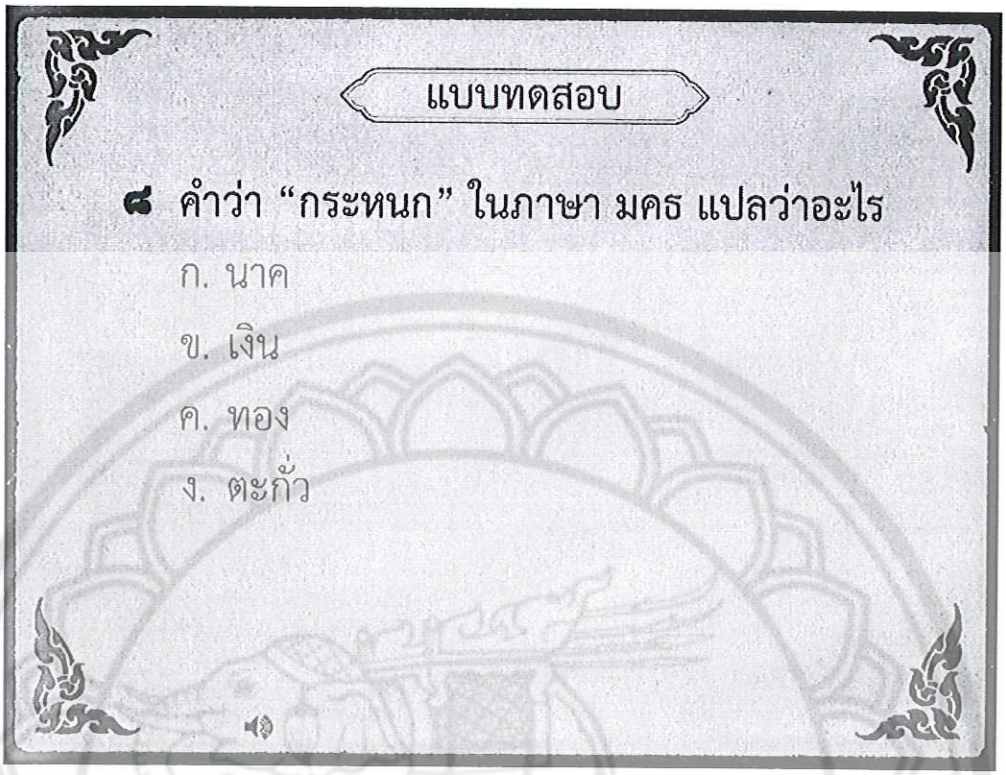
แบบทดสอบ
๘ คำว่า “กระหนก” ในภาษา มคธ แปลว่าอะไร
ก. นาค
ข. เงิน
ค. ทอง
ง. ตะกั่ว

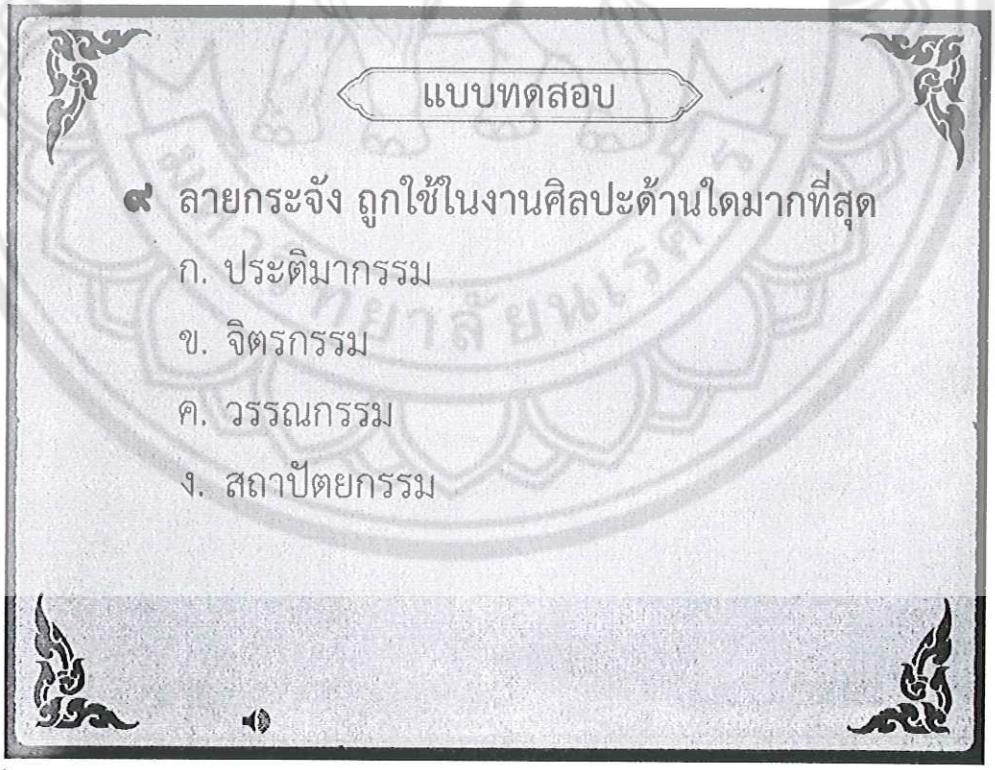
แบบทดสอบ
๙ ลายกระจัง ถูกใช้ในงานศิลปะด้านใดมากที่สุด
ก. ประติมากรรม
ข. จิตรกรรม
ค. วรรณกรรม
ง. สถาปัตยกรรม

ภาพ 14 (ต่อ)

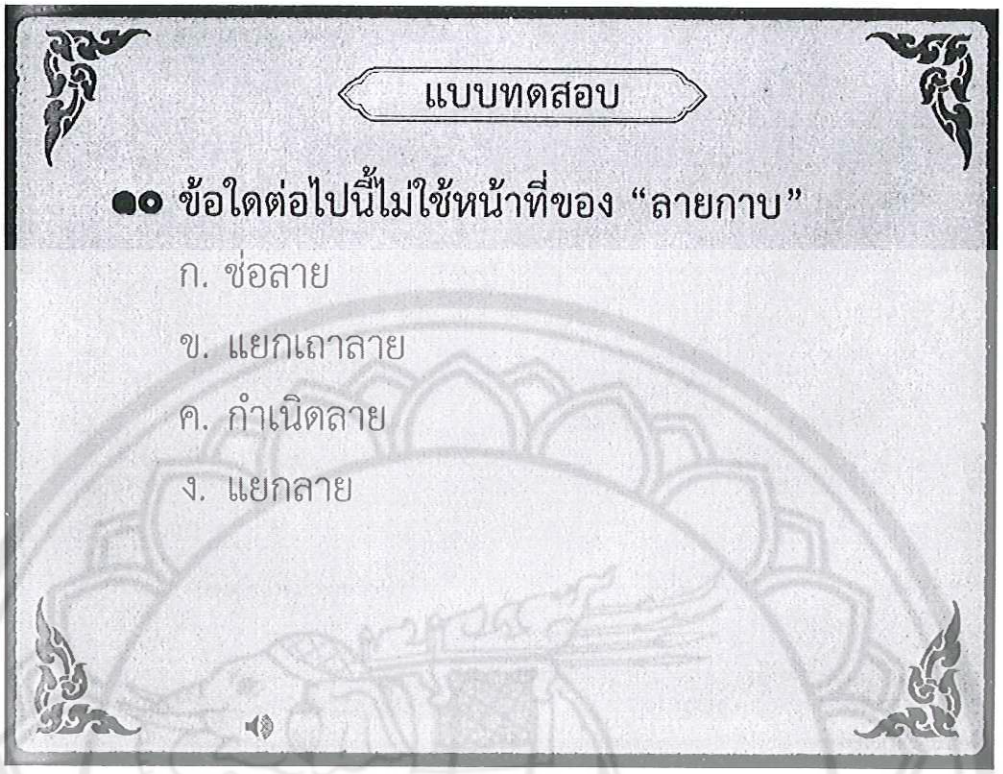
แบบทดสอบ
ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช้หน้าที่ของ “ลายกาบ”
ก. ช่อลาย
ข. แยกเถาลาย
ค. กำเนิดลาย
ง. แยกลาย

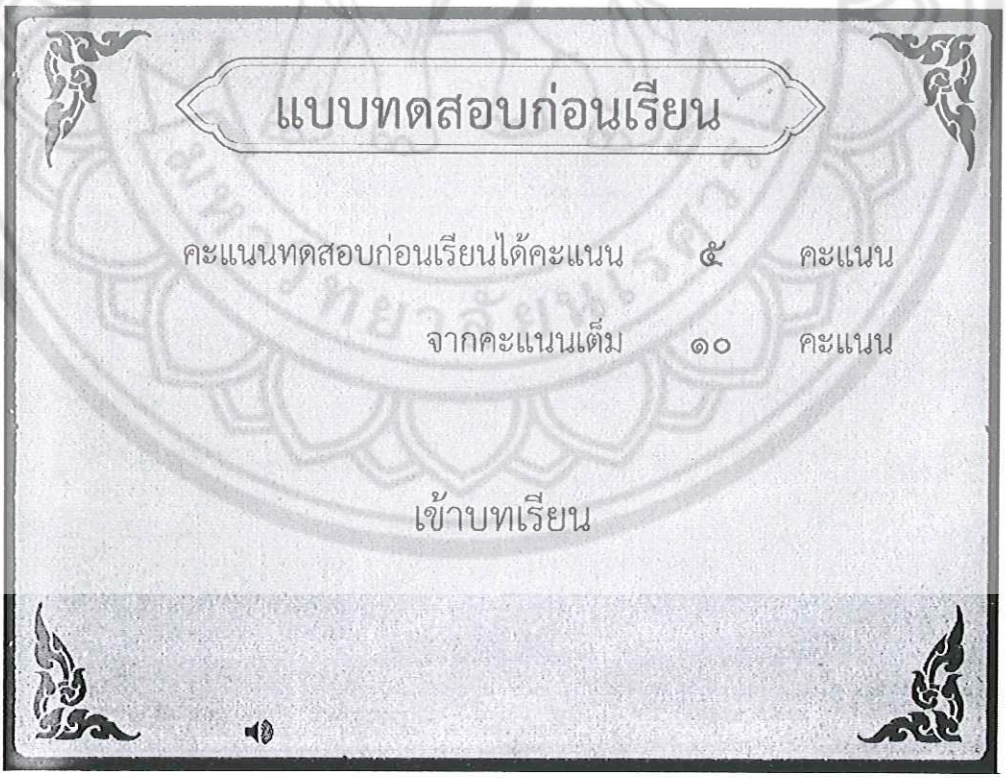
แบบทดสอบก่อนเรียน
คะแนนทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน ๕ คะแนน
จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
เข้าบทเรียน

ภาพ 14 (ต่อ)

บทที่ ๒
ลายไทยต่างๆ
ลายกระหนก
กระจัง
ประจำยาม
ลูกฟัก
หน้ากระดาน
รักร้อย
เกลียว
แข้งสิงห์
กาบ
ก้าน
แนวความคิด
วัตถุประสงค์

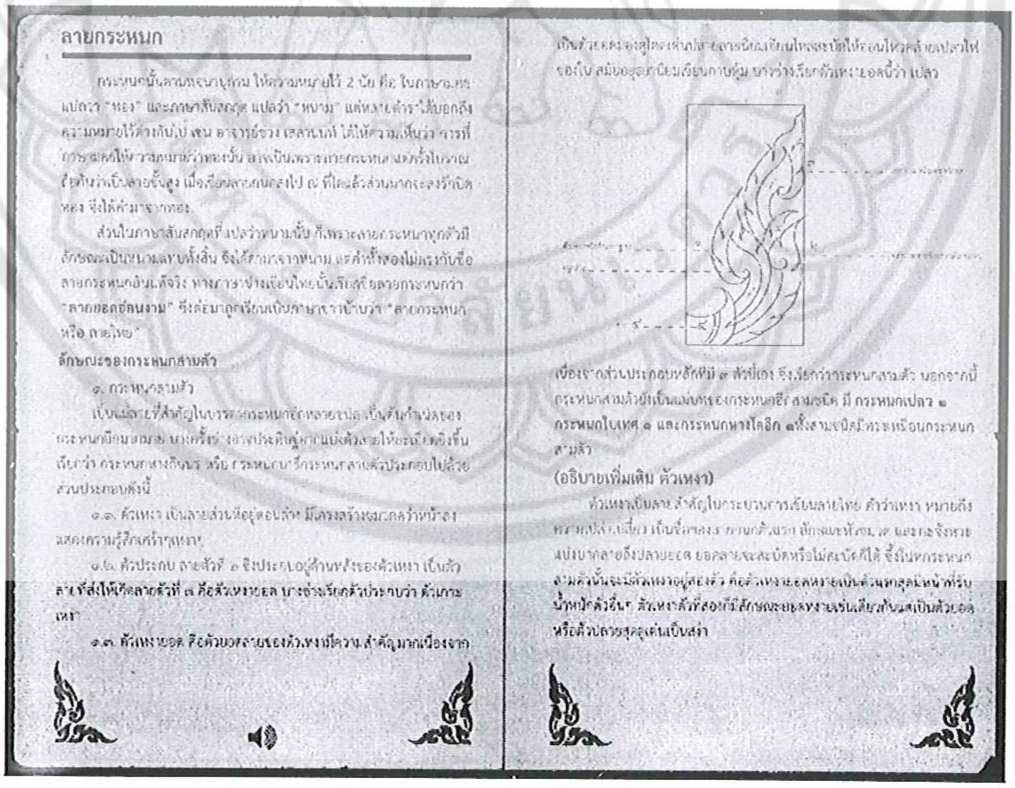
ลายกระหนก
ลักษณะของกระหนกสามตัว
(อธิบายเพิ่มเติม ตัวเหงา)

ภาพ 14 (ต่อ)

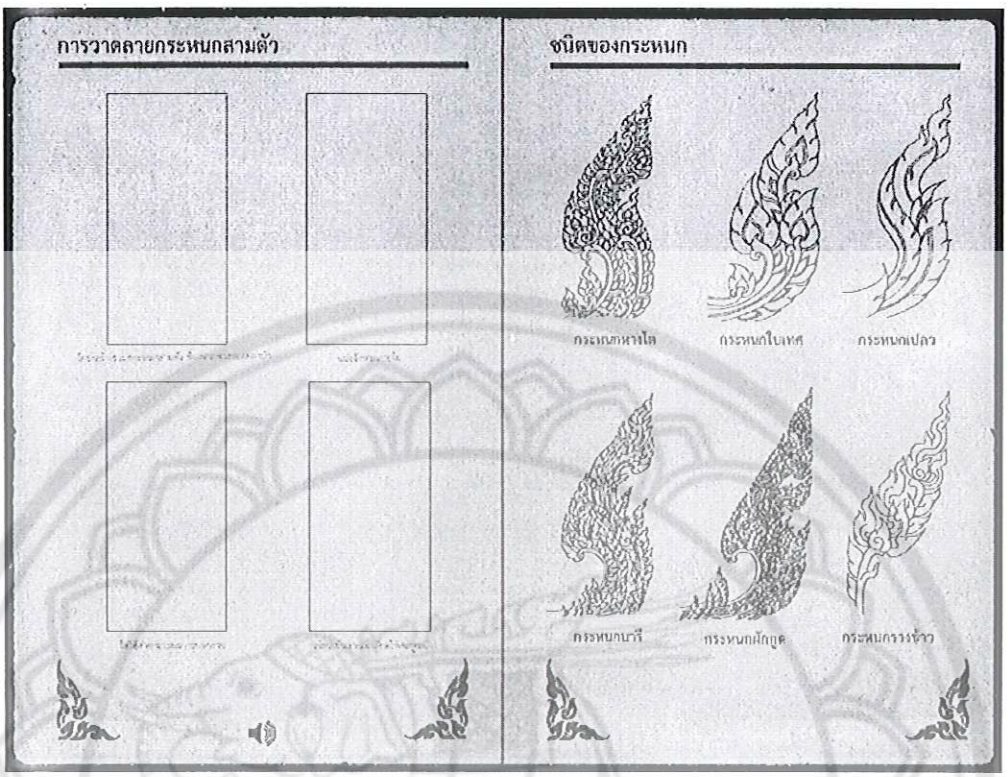
การวาดลายกระหนกสามตัว
ชนิดของกระหนก
กระหนกหางโต
กระหนกใบเทศ
กระหนกเปลว
กระหนกนารี
กระหนกมักกุฎ
กระหนกรวงข้าว

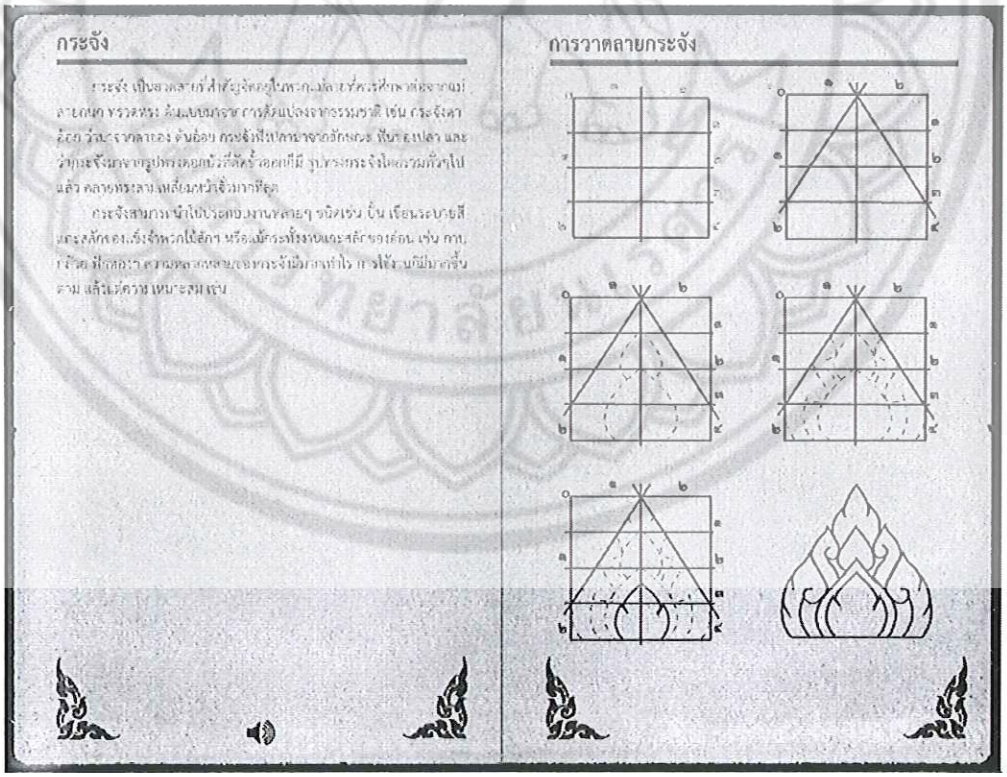
กระจัง
การวาดลายกระจัง

ภาพ 14 (ต่อ)

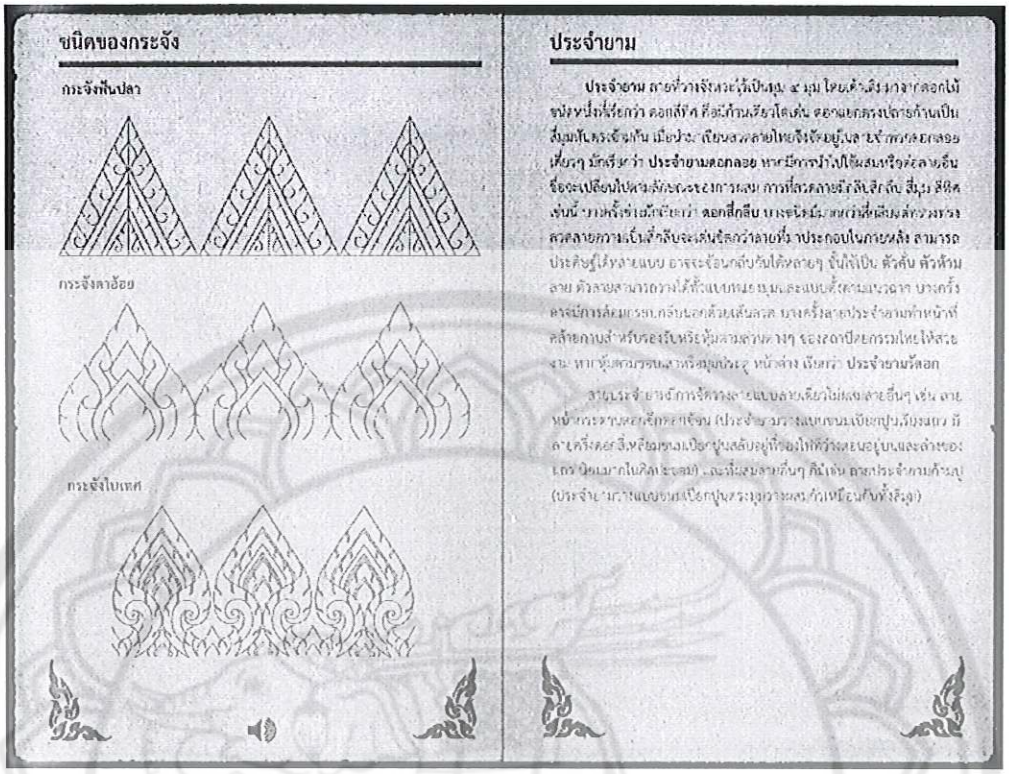
ชนิดของกระจัง
กระจังฟันปลา
กระจังตาอ้อย
กระจังใบเทศ
ประจำยาม

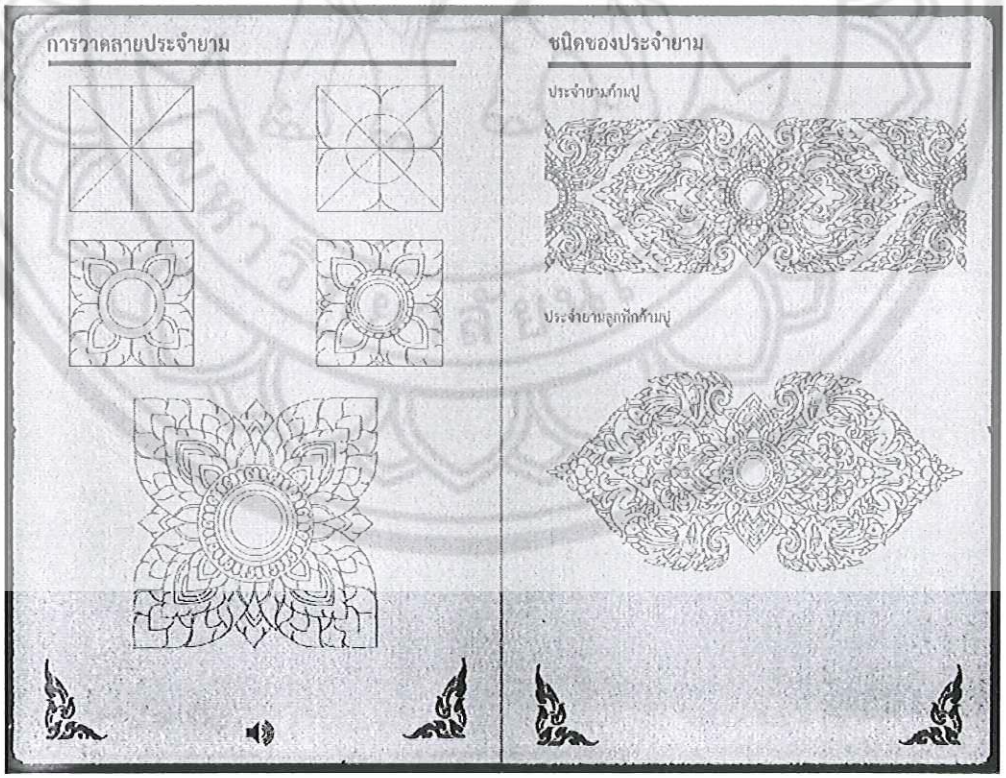
การวาดลายประจำยาม
ชนิดของประจำยาม
ประจำยามก้ามปู
ประจำยามลูกฟักก้ามปู

ภาพ 14 (ต่อ)

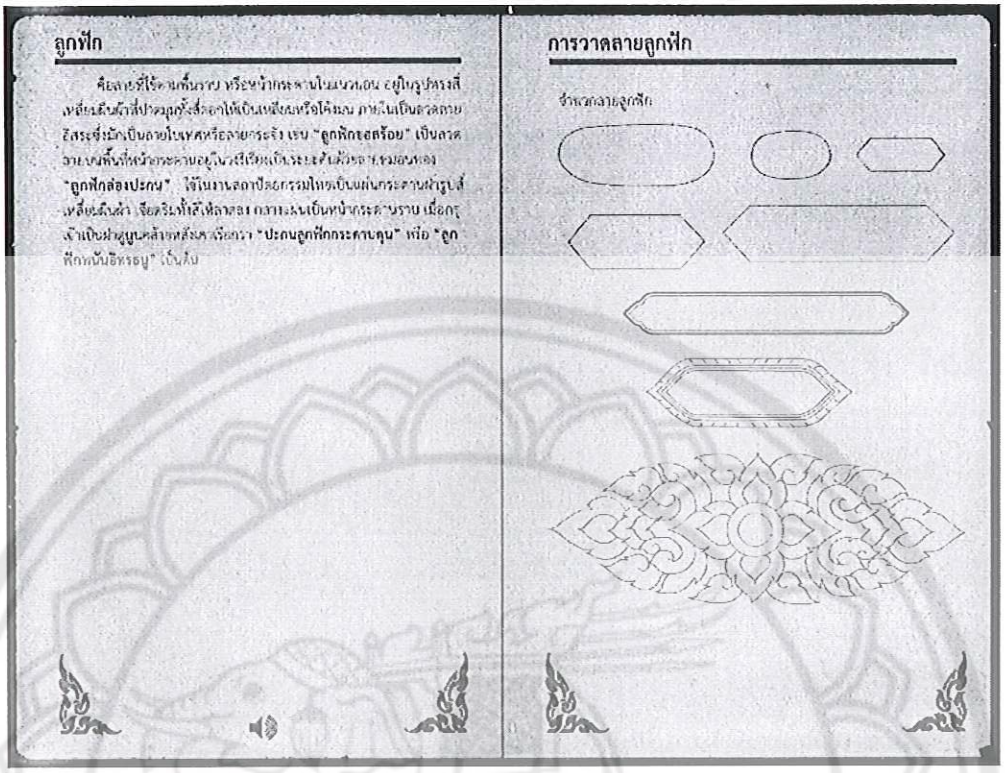
ลูกฟัก
การวาดลายลูกฟัก

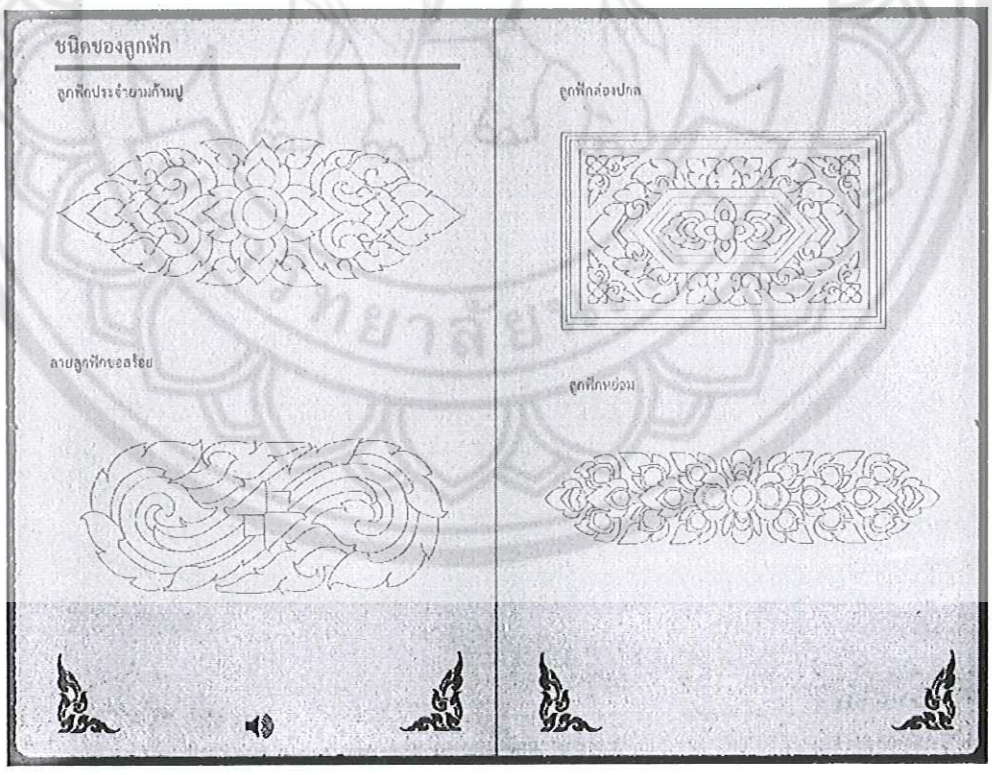
ชนิดของลูกฟัก
ลูกฟักประจำยามก้ามปู
ลูกฟักล่องปกล
ลายลูกฟักขอสร้อย
ลูกฟักหย่อม

ภาพ 14 (ต่อ)

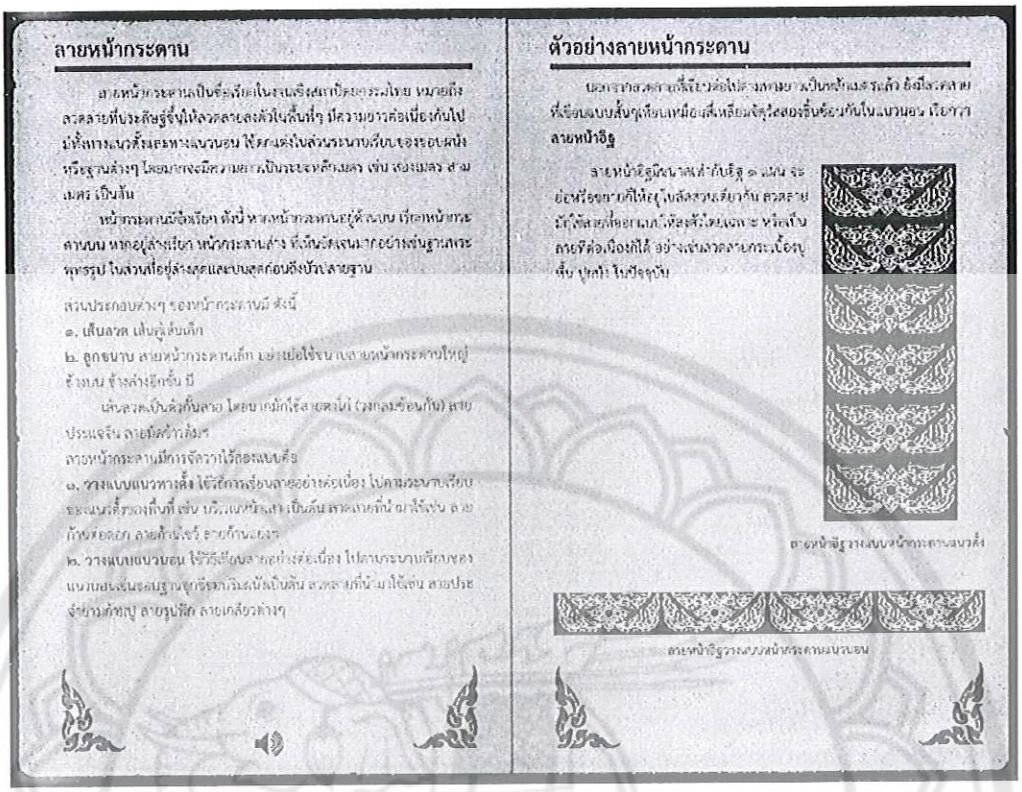
ลายหน้ากระดาน
ตัวอย่างลายหน้ากระดาน
ลายหน้ากระดาน
ส่วนประกอบต่างๆ ของหน้ากระดานมี ดังนี้
๑. เส้นลวด เส้นลูกแก้ว
๒. ลูกฐนาบ ลายหน้ากระดานเล็ก ใช้เมื่อใช้ร่วมกับลายหน้ากระดานใหญ่ ซึ่งมีช้างเอก ช้างล่างอีกชั้น ๑
เส้นลวดเป็นเส้นคั่นลาย โดยมากมักใช้ลายลวดบัว (วงกลมซ้อนกัน) ลายประแจจีน ลายเส้นคำสั้นๆ
ลายหน้ากระดานมีการจัดวางไว้สองแบบคือ
๑. วางแบบแนวทางตั้ง ใช้วิธีการเรียงลายอย่างต่อเนื่อง ไปตามระนาบเรียบระแนงตั้งของพื้นที่ เช่น บริเวณหน้าเสาเป็นต้น ลวดลายที่นำมาใช้เช่น ลายก้านขดเถา ลายก้านต่อ ลายก้านแย่ง
๒. วางแบบแนวนอน ใช้วิธีเรียงลายอย่างต่อเนื่อง ไปตามระนาบเรียบของแนวนอนระแนงฐานชุกชีหรือเส้นเป็นต้น ลวดลายที่นำมาใช้เช่น ลายประจำยามก้ามปู ลายรูปสัตว์ ลายเครือวัลย์ต่างๆ
ตัวอย่างลายหน้ากระดาน
ลายหน้ากระดานมีอัตราส่วนที่แน่นอนตายตัว เป็นหลักเกณฑ์ ซึ่งมีระดับลายที่เขียนแบบสั้นๆ เรียบเหมือนสี่เหลี่ยมจัตุรัสสองชิ้นซ้อนกันในแนวนอน เรียกว่า ลายหน้าอิฐ
ลายหน้าอิฐมีขนาดเล็กใหญ่ ๑ แบบ จะต่อหรือขยายให้ยาวสั้นตามต้องการ ลวดลายมักใช้ลายก้านขดเถาเป็นหลัก โดยเฉพาะ หรือเป็นลายที่ต่อเนื่องได้ อย่างเช่นลวดลายกระเบื้องเคลือบ ปูนปั้น ไม้แกะ ในปัจจุบัน
ลายหน้าอิฐวางแบบหน้ากระดานแนวตั้ง
ลายหน้าอิฐวางแบบหน้ากระดานแนวนอน
รักร้อย
ลายรักร้อย เป็นลายเครือเถาชนิดหนึ่งที่มีรูปร่างลักษณะลายหนึ่งเถาเรียวเป็นแนวยาวตามขอบหน้ากระดาน ประกอบกับลวดลายอื่นๆ ให้ดูสวยงามยิ่งขึ้น เข้าใจว่าลายรักร้อยน่าจะได้มีการนำลายประดับตกแต่งให้ล้อไปกับลายรักเรี่ยรายเป็นมาลัย แต่ลายรักร้อยสามารถดัดแปลงได้อย่างอิสระ โดยให้ดูปกครองสัดส่วนกับเป็นหน้ากระดานลักษณะให้ดูระเบียบงดงามขึ้น ลายรักร้อยใหญ่ ที่เห็นเด่นชัดจะเป็นลายเกาะหน้าบันปราสาทยอด หากในประเทศไทยคงรับประดิษฐ์ในสมัยรัตนโกสินทร์ ถ้ามาดูลายประดับฐานหรือ จะอยู่ในส่วนลูกแก้วคล้ายกับลายประจำยามก้ามปูแต่ลายรักร้อยจะอยู่ข้างในและ รักร้อยกลับลายรักร้อยมีรูปแบบดังนี้
ขนิดของรักร้อย
รักร้อยใบเทศ
รักร้อยดอกไม้
รักร้อยลวดลาย
รักร้อยเปลว
รักร้อยปลี

ภาพ 14 (ต่อ)

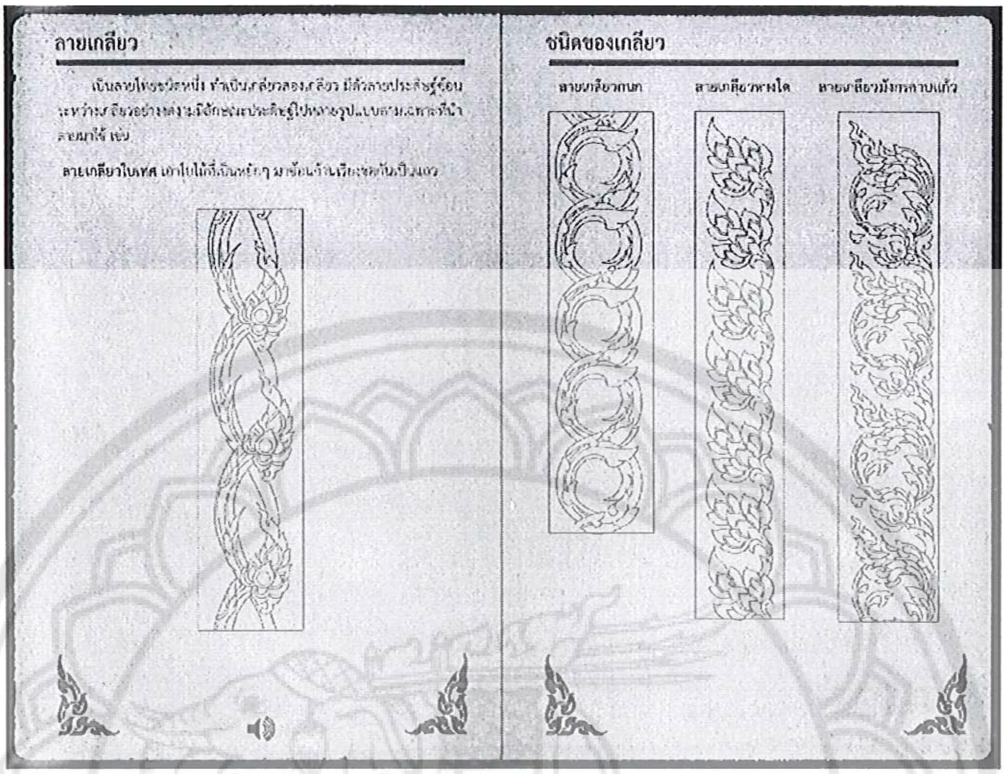
ลายเกลียว
ชนิดของเกลียว

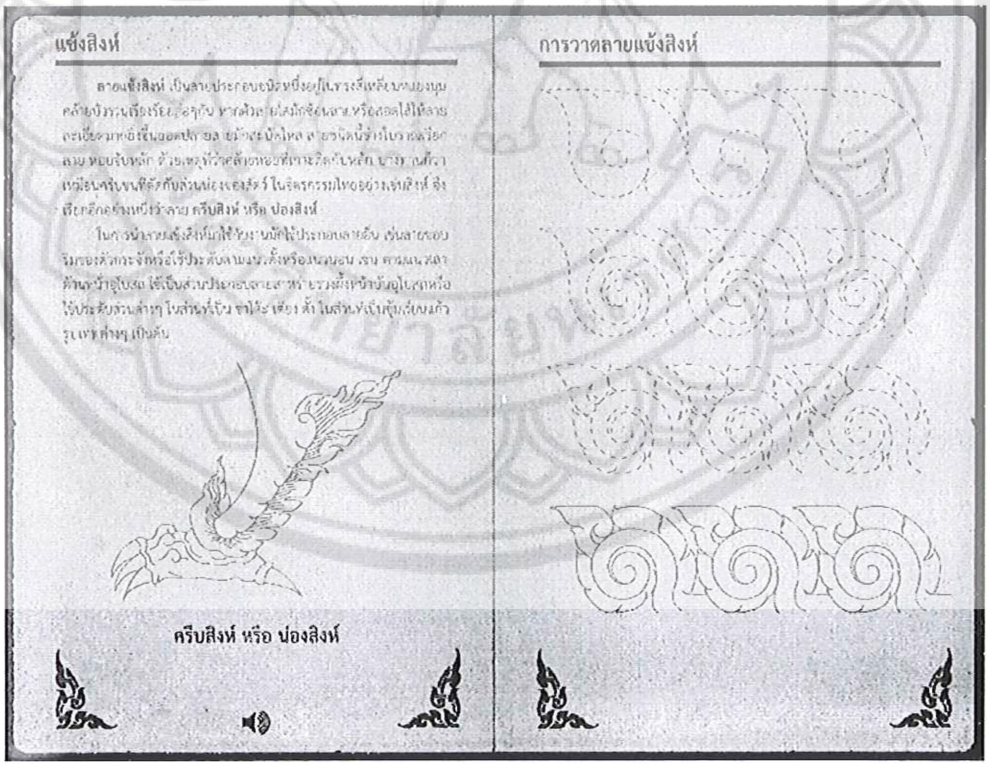
แข้งสิงห์
การวาดลายแข้งสิงห์
ครีบสิงห์ หรือ น่องสิงห์

ภาพ 14 (ต่อ)

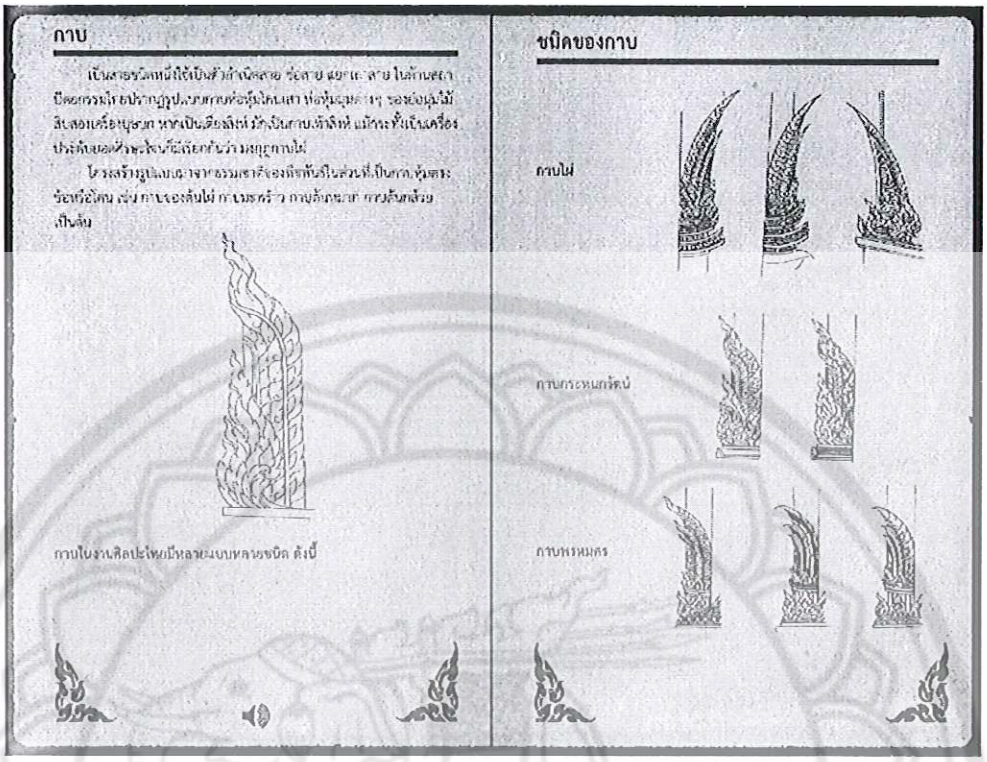
กาบ
เป็นลายชนิดหนึ่งใช้เป็นตัวดำเนินลาย ช่อลาย ลายกนก ลายใบเทศ ลายปีกแมลงทับ ลายปากภู ลายรูปแบบตกแต่งอื่นๆ เช่น ลายหุ้มเสา ห่อหุ้มเสา ๆ รองรับเสาไม้ สิ่งของเครื่องใช้ของมนุษย์ หากเป็นเสียมีมีดำเนินลายเช่นกัน แม้กระทั่งเป็นเครื่องประดับยอดหัวพระโขนก็เรียกว่ากาบไม่
ในงานสร้างสรรค์ลายไทยจากธรรมชาติของพืชพันธุ์ในส่วนที่เป็นกาบหุ้มของช่อหรือใบ เช่น กาบของต้นไผ่ กาบของกล้วย กาบลักษมี กาบต้นสัก เป็นต้น
กาบใบงานศิลปะไทยมีหลายแบบหลายชนิด ดังนี้
ชนิดของกาบ
กาบไผ่
กาบกระหนกรัดน่
กาบพรหมศร

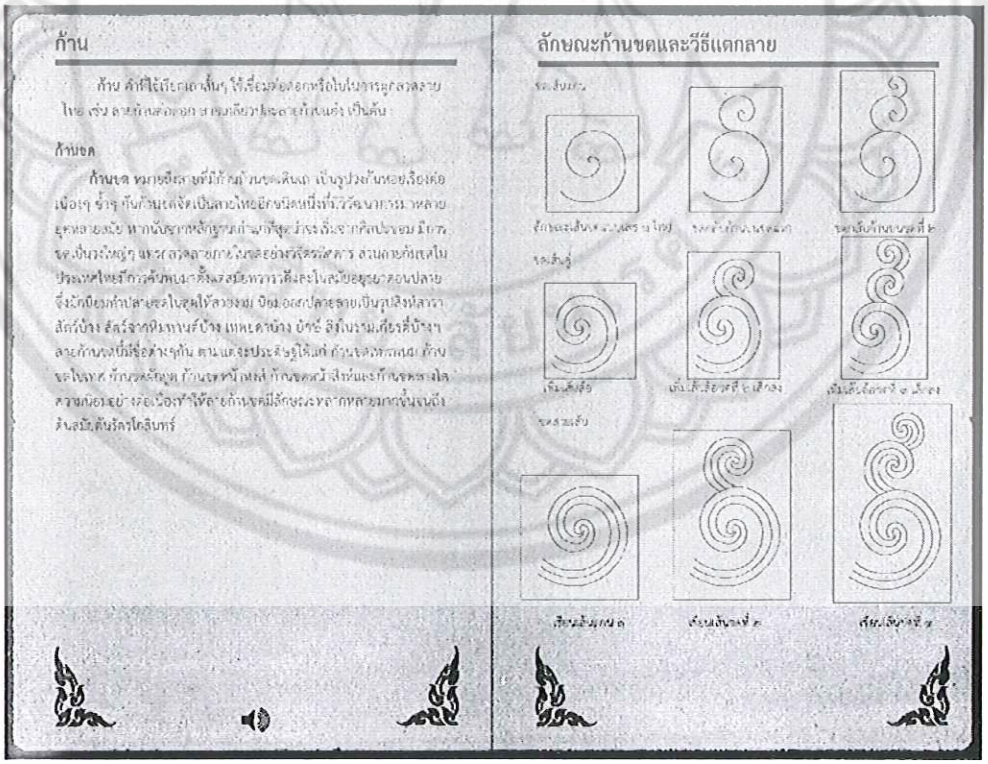
ก้าน
ก้าน คำที่ใช้เรียกเถาเส้นๆ ใช้เรียงต่อออกหรือโยงการดูลวดลายไทย เช่น ลายก้านต่อดอก ลายเกี่ยวก้านขด ลายก้านแย่ง เป็นต้น
ก้านขด
ก้านขด หมายถึงลายที่มีก้านม้วนขดเป็นวง เป็นรูปวงกันหลายๆ เรียงต่อเนื่องๆ ซ้ำๆ กันก้านขดจัดเป็นลายไทยอีกชนิดหนึ่งที่มีวิวัฒนาการมาหลายยุคหลายสมัย หากนับรากหลักฐานที่ปรากฏชัดเจนจากศิลปะขอม มีลายขดเป็นวงม้วนๆ และลายขดในรูปอย่างวิจิตรพิสดาร ลายก้านขดในประเทศไทยมีการค้นพบมาตั้งแต่สมัยทวารวดี สมัยอยุธยาตอนปลาย จึงนิยมทำปลายขดในรูปใบไม้ลายงอน นิยมลงปลายเป็นรูปสิงห์ ลายราสัตว์บ้าง สัตว์จากหิมพานต์บ้าง เทพนารีบ้าง บัวชนิดต่างๆ บ้าง ลายก้านขดนี้มีชื่อต่างๆ กัน ตามแต่จะประดิษฐ์ขึ้นมา เช่น ก้านขดกลม ก้านขดโนรา ก้านขดสิงห์ ก้านขดนาคเกี้ยว ก้านขดหน้าสิงห์ และก้านขดลายไทย ลายก้านขดอย่างเดียวนี้ทำให้ลายก้านขดมีลักษณะลายกนกขึ้นมาเป็นต้นสมัยต้นรัตนโกสินทร์
ลักษณะก้านขดและวิธีแตกลาย
ระดับต้น
ลักษณะเส้นของลายไทย
ระดับกลาง
เส้นเดี่ยว
ระดับสูง
เส้นสิงห์

ภาพ 14 (ต่อ)

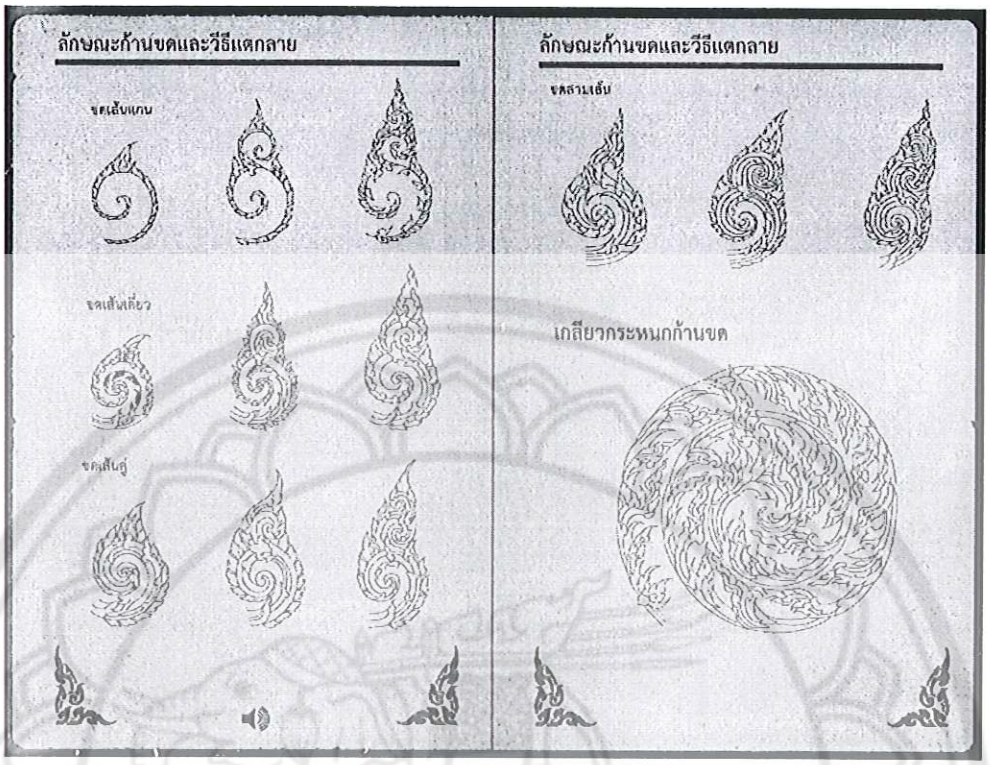
ลักษณะก้านขดและวีธีแตกลาย
ขดเส้นแกน
ขดเส้นเดี่ยว
ขดเส้นคู่
ลักษณะก้านขดและวีธีแตกลาย
ขดลายเส้น
เกสียวกระหนกก้านขด

แบบทดสอบหลังเรียน
คะแนนทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน ๕ คะแนน
จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
คะแนนทดสอบหลังเรียนได้คะแนน ๙ คะแนน
จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
บทเรียนถัดไป

ภาพ 14 (ต่อ)

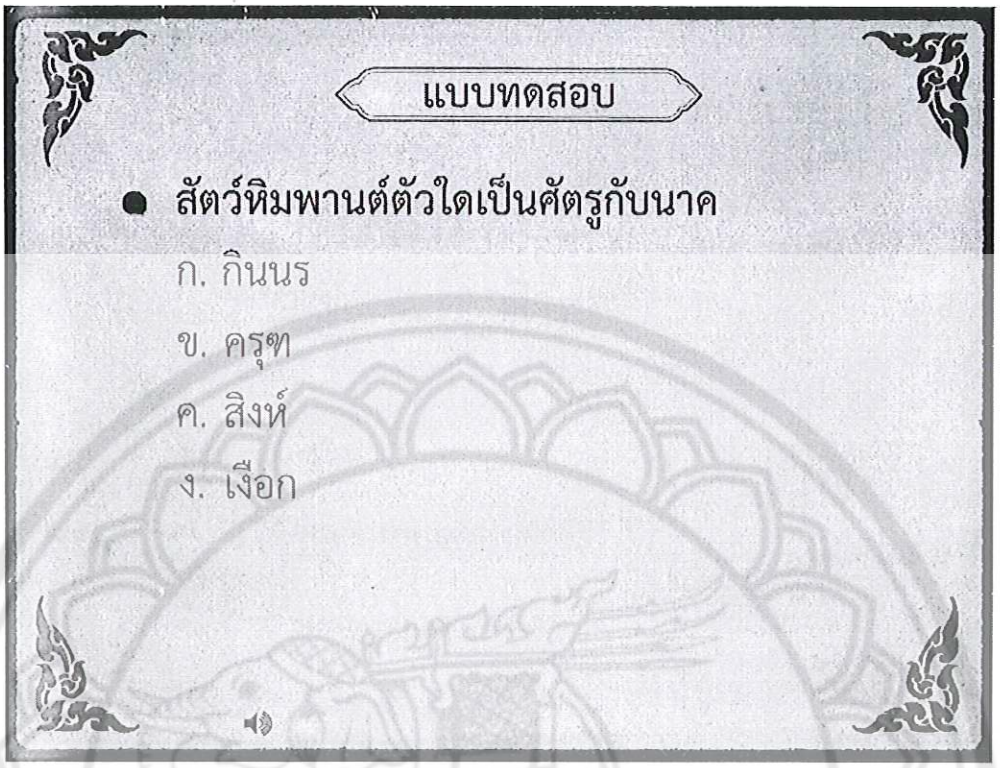
แบบทดสอบ
สัตว์หิมพานต์ตัวใดเป็นศัตรูกับนาค
ก. กินนร
ข. ครุฑ
ค. สิงห์
ง. เงือก

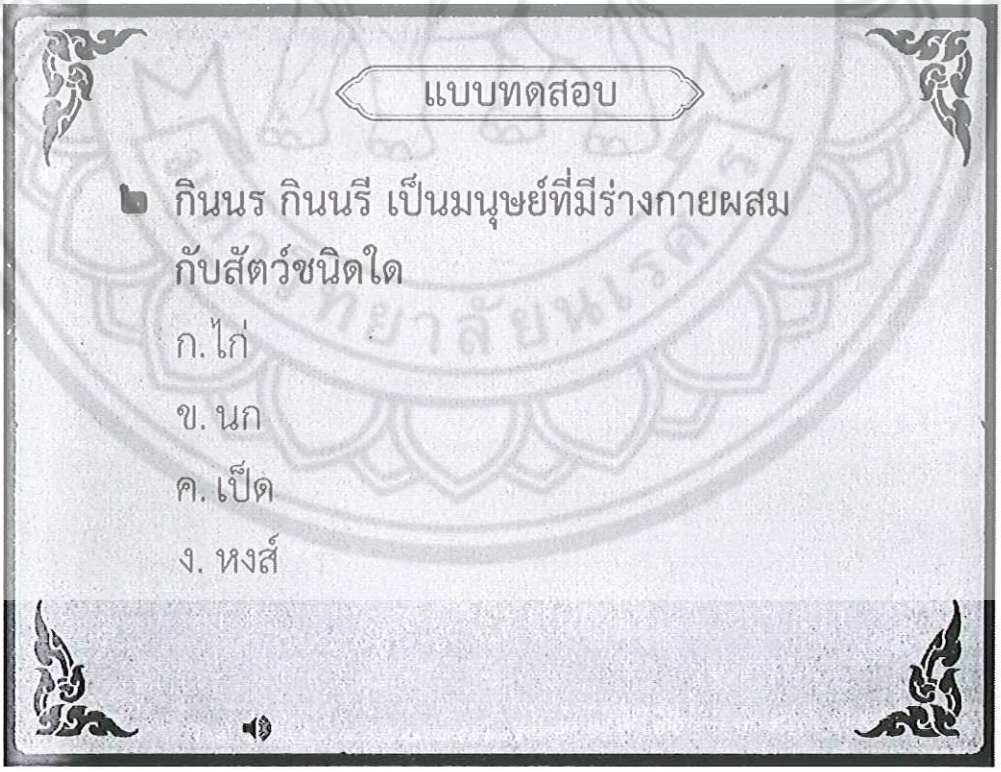
แบบทดสอบ
กินนร กินนรี เป็นมนุษย์ที่มีร่างกายผสม
กับสัตว์ชนิดใด
ก. ไก่
ข. นก
ค. เป็ด
ง. หงส์

ภาพ 14 (ต่อ)

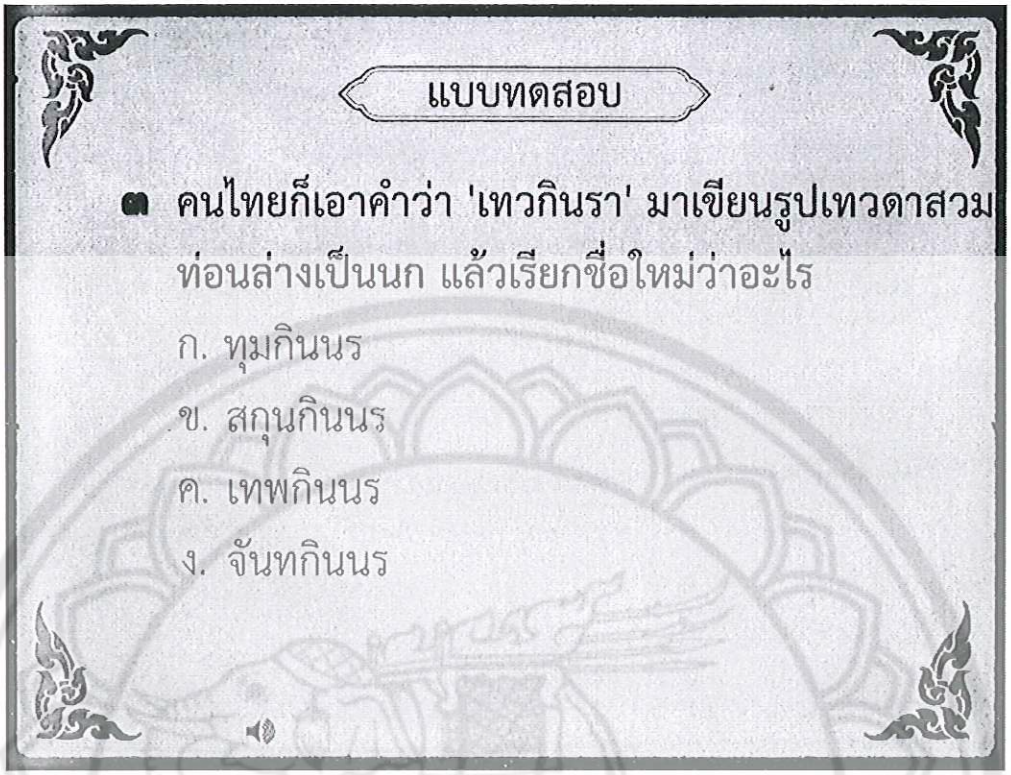
แบบทดสอบ
๓ คนไทยก็เอาคำว่า 'เทวกินรา' มาเขียนรูปเทวดาสวมท่อนล่างเป็นนก แล้วเรียกชื่อใหม่ว่าอะไร
ก. ทุมกินนร
ข. สกุนกินนร
ค. เทพกินนร
ง. จันทกินนร

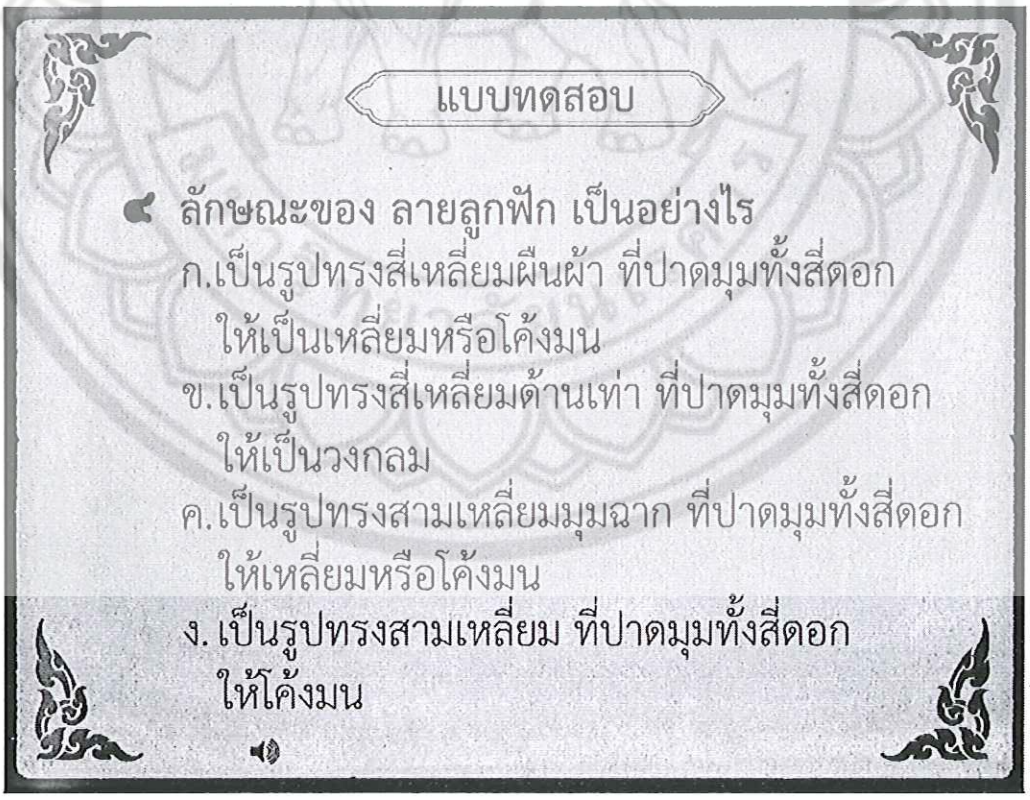
แบบทดสอบ
๔ ลักษณะของ ลายลูกฟัก เป็นอย่างไร
ก.เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอก ให้เป็นเหลี่ยมหรือโค้งมน
ข.เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมด้านเท่า ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอก ให้เป็นวงกลม
ค.เป็นรูปทรงสามเหลี่ยมมุมฉาก ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอก ให้เหลี่ยมหรือโค้งมน
ง. เป็นรูปทรงสามเหลี่ยม ที่ปาดมุมทั้งสี่ดอก ให้โค้งมน

ภาพ 14 (ต่อ)

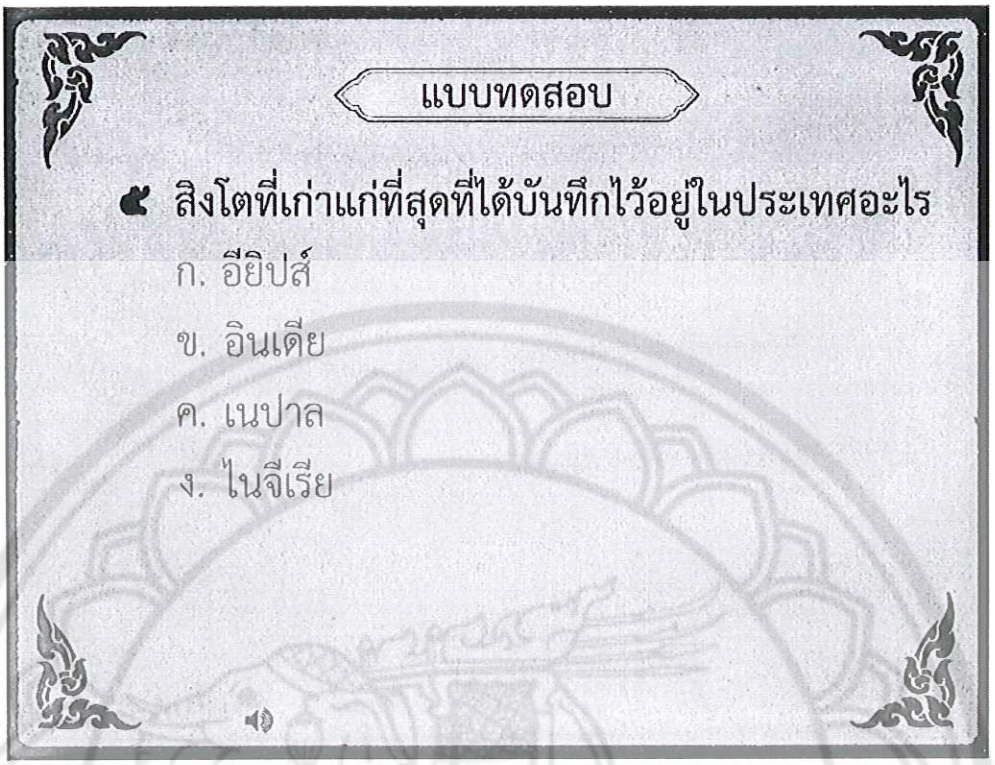
แบบทดสอบ
๕ สิงโตที่เก่าแก่ที่สุดที่ได้บันทึกไว้อยู่ในประเทศอะไร
ก. อียิปส์
ข. อินเดีย
ค. เนปาล
ง. ไนจีเรีย

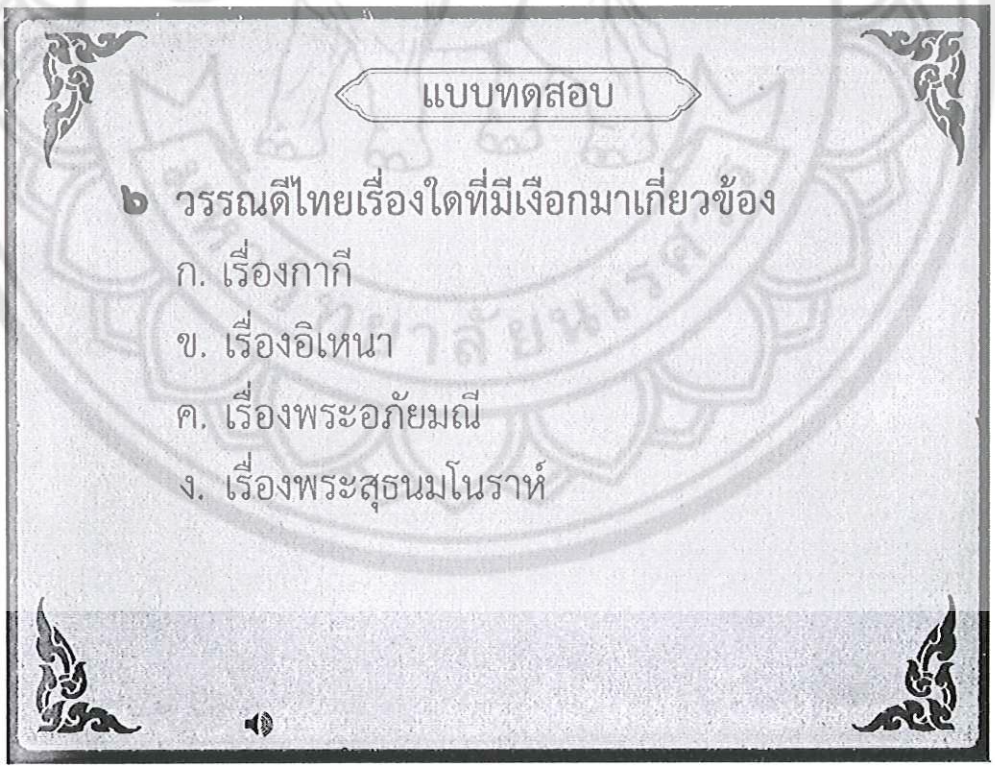
แบบทดสอบ
๖ วรรณดีไทยเรื่องใดที่มีเงือกมาเกี่ยวข้อง
ก. เรื่องกากี
ข. เรื่องอิเหนา
ค. เรื่องพระอภัยมณี
ง. เรื่องพระสุธนมโนราห์

ภาพ 14 (ต่อ)

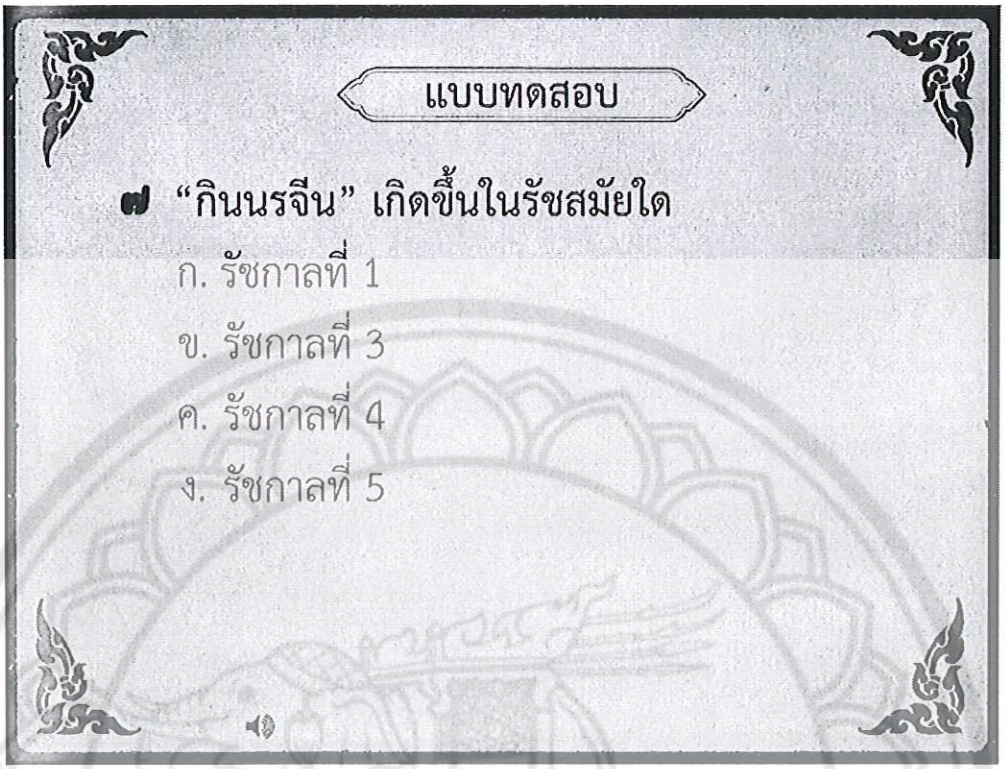
แบบทดสอบ
๗ “กินนรจีน” เกิดขึ้นในรัชสมัยใด
ก. รัชกาลที่ 1
ข. รัชกาลที่ 3
ค. รัชกาลที่ 4
ง. รัชกาลที่ 5

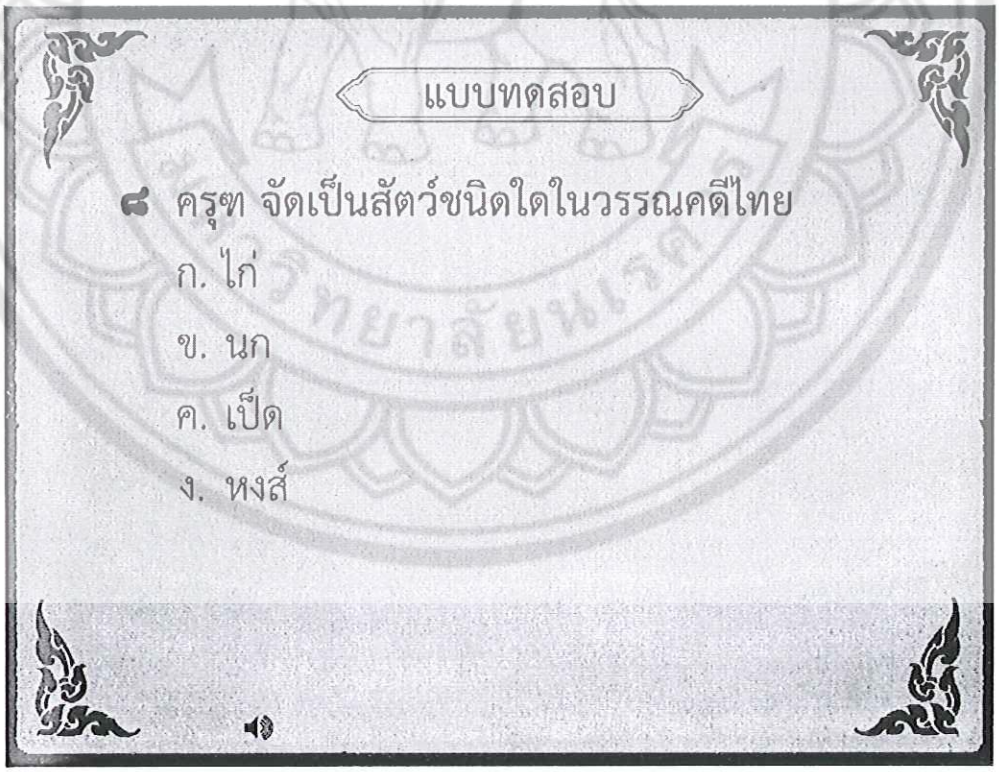
แบบทดสอบ
๘ ครุฑ จัดเป็นสัตว์ชนิดใดในวรรณคดีไทย
ก. ไก่
ข. นก
ค. เป็ด
ง. หงส์

ภาพ 14 (ต่อ)

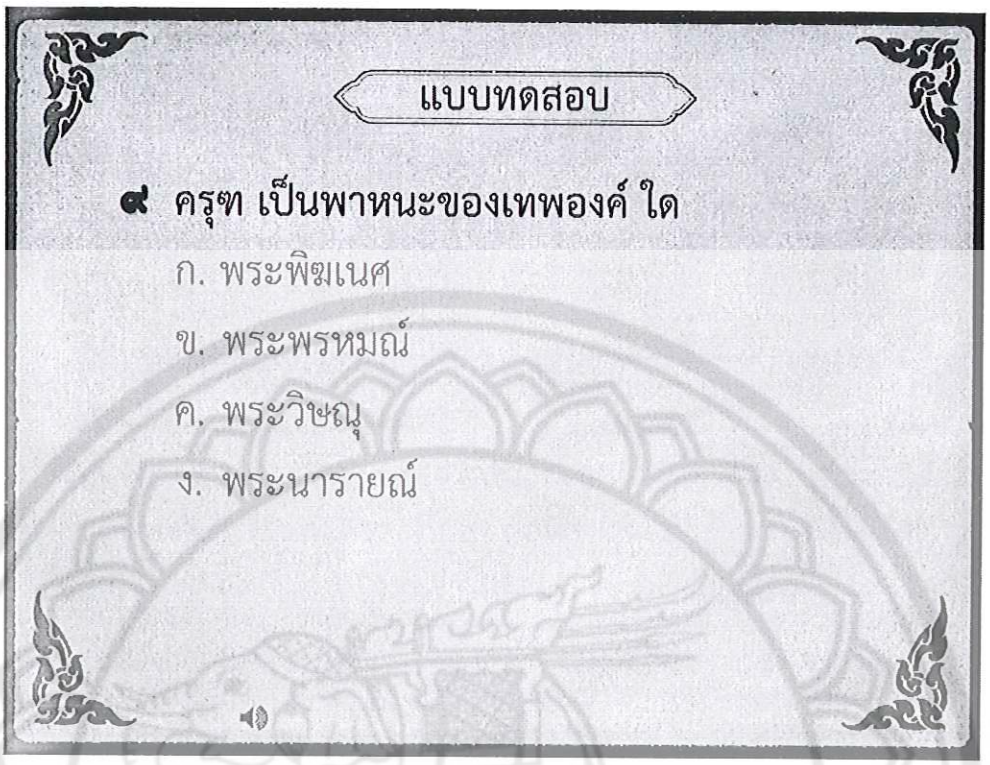
แบบทดสอบ
๙ ครุฑ เป็นพาหนะของเทพองค์ ใด
ก. พระพิฆเนศ
ข. พระพรหมณ์
ค. พระวิษณุ
ง. พระนารายณ์

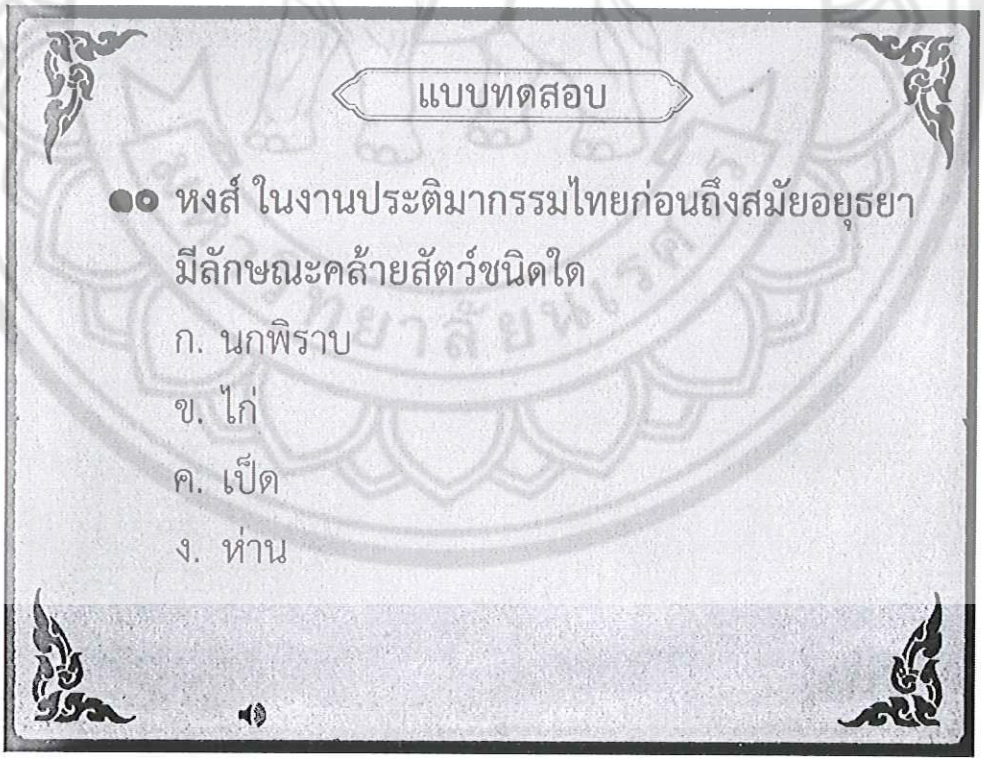
แบบทดสอบ
๑๐ หงส์ ในงานประติมากรรมไทยก่อนถึงสมัยอยุธยา มีลักษณะคล้ายสัตว์ชนิดใด
ก. นกพิราบ
ข. ไก่
ค. เป็ด
ง. ห่าน

ภาพ 14 (ต่อ)

แบบทดสอบก่อนเรียน
คะแนนทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน ๕ คะแนน
จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
เข้าบทเรียน

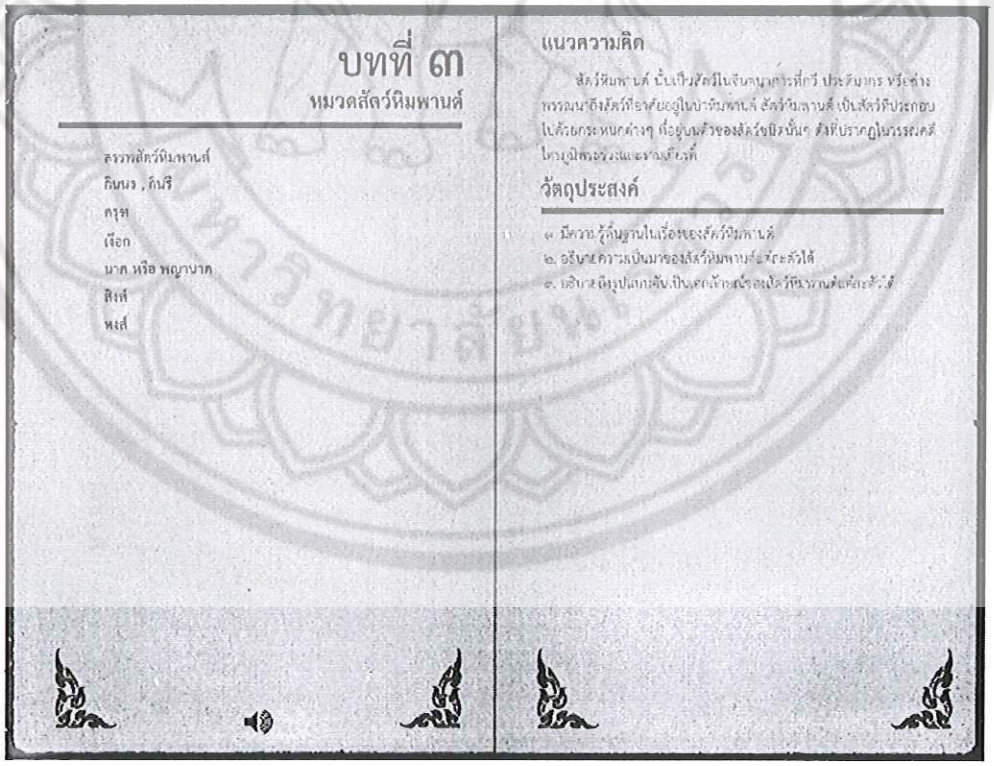
บทที่ ๓
หมวดสัตว์หิมพานต์
สรรพสัตว์หิมพานต์
กินนร , กินรี
กุมุท
เนื่อก
นาค หรือ พญานาค
สิงห์
หงส์
แนวความคิด
วัตถุประสงค์

ภาพ 14 (ต่อ)

สรรพสัตว์หิมพานต์

บรรดาสัตว์และสรรพสิ่งที่ปรากฏในตำนานทั้งพุทธและพราหมณ์ ล้วนมีสิ่งที่เหนือธรรมชาติ อย่างช้าง ม้า วัว ควาย งูใหญ่ และที่ไม่เหนือธรรมชาติอย่างราชสีห์ เหราใหญ่ เหรานิล จระเข้ ปลา นักแสดงและปนกันกับการแสดงตามวัฒนธรรมทั่วๆไป หรือตามภาพไม้แกะสลักบนฝา , สมุดข่อยโบราณ , ผ้าพระธรรม ฯลฯ

ภาพสัตว์ที่ปรากฏมักเป็นส่วนของเรื่อง อย่างเช่น พระคเณศ ครุฑ พญานาค ฯลฯ หรือเป็นพัฒนาการมาจากของจริงในท้องเรื่องอย่างเช่น หิมพานต์ คนโบราณเชื่อว่าป่าหิมพานต์เป็นแดนต่างโลกที่เป็นที่อยู่ของสัตว์หลายหน้าตาประหลาด ธรรมชาติของจะอยู่ได้ และหมู่บางสรรพสัตว์ก็มีรูปร่างประหลาดประหลาดไม่มีในโลกมนุษย์

ผู้ที่เขียนภาพสัตว์หิมพานต์หลายๆท่านมักจะเขียนสัตว์ประหลาดเหล่านี้ออกมาเหมือนๆกันด้วยลีลาและแม่แบบเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะมีรูปร่างที่แตกต่างกันไปก็ตาม แต่ก็ยังไม่เหมือนกับสักทีเดียว ซึ่งการเขียนภาพสัตว์หิมพานต์เป็นสัตว์ที่ไม่เหมือนสัตว์ธรรมดา เป็นสัตว์ที่ประกอบไปด้วยอวัยวะหลายๆ ที่ไม่มีในโลกมนุษย์ เช่น ครุฑ มีปีก มีจะงอยปาก มีกรงเล็บ เป็นต้น

เนื่องจากสัตว์หิมพานต์เป็นสิ่งที่ห่อหุ้มด้วยสิ่งลึกลับ หรือจะว่าไปก็คล้ายกับสิ่งที่เหนือธรรมชาติ ในขณะที่ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ออกมาโดยอาศัยเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งเชื่อมโยงความเชื่อและความศรัทธาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในหลักธรรมต่างๆให้เข้าถึงเหตุการณ์ที่ปรากฏ ยิ่งกว่านั้น ภาพสัตว์ยังเป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมจากจินตนาการ น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้รูปแบบของสัตว์หิมพานต์ไทยมีรูปลักษณ์เปลี่ยนไปจากเดิมหลายขั้น จนเป็นได้ว่าสัตว์หิมพานต์ของไทยมีเพียงรูปแบบขั้นๆ อาทิ ครุฑ นาค ราชสีห์ คชสีห์ เป็นต้น

แต่ละรุ่นก็ยังเปลี่ยนแปลงขึ้นเรื่อยๆในช่วงที่ไทยเริ่มมีความสัมพันธ์กับชาวต่างชาติ เช่น จีน เปอร์เซีย และ ยุโรป ตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นต้นมา แต่ที่ชัดเจนที่สุดน่าจะเป็นช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนปลายสมัยรัชกาลที่ ๓ เป็นต้นมา ที่มีหน้าตาประหลาดเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันมากขึ้น

กินนร

สัตว์ในวรรณคดีไทยเรื่องหนึ่งและได้ยินชื่อบ่อยๆ ทั้งใน วรรณคดี และนามสกุลของไทยมาก ก็คือ "กินนร" ซึ่งมีผู้เข้าใจกันว่าเป็นคำสมาสมาจากคำว่า "กึ นร" แปลว่า "คนอะไรก็ไม่รู้" ทั้งนี้ เพราะเห็นว่าเป็นภาพมีรูปร่างกึ่งนกกึ่งคน ท่อนล่างเป็นนก ส่วนท่อนบนเป็นคน ซึ่งจะเป็นได้อย่างไรก็ยังคงเป็นความไขข้องใจกันมาจนทุกวันนี้ ในเมื่อพระสุธน เป็นต้น

ในหนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 อธิบายความว่า กินนรไว้ว่า "อะ.บุรุษในนิยายมี 2 จำพวก จำพวกหนึ่งเป็นครึ่งคนครึ่งนก ตอนบนเป็นคน ท่อนล่างเป็นนก อีกจำพวกหนึ่งมีรูปร่างเหมือนคนเมื่อจะไปไหนมาไหน ก็ใส่ปีกไว้ตามปีกไป"

ในตำราที่ปรากฏข้างต้นได้อธิบายต่อไปว่า กินนร มี 7 ประเภทด้วยกัน

1. เหรากินนรา
2. จันทกินรา
3. หุนกินรา
4. ทัณฑมาณวกินนรา
5. โกรัพยกินรา
6. สกุณกินนรา
7. ทัณฑปาทุกกินรา

ทั้ง 7 ประเภท มีความแตกต่างกันอย่างไร ยังไม่มีการอธิบายอย่างชัดเจน

ในบทโคลงยกย่องเทพกินรา คนไทยรู้จักกันดีว่าเทพกินรานี้เป็นรูปปั้นหญิงสาวมีปีกท่อนล่างเป็นนกสีเขียว เรียกว่า เทพกินนร

กินนร

ภาพ 14 (ต่อ)

กินรี

กินรี เป็นสัตว์ในหิมพานต์จำพวกหนึ่งที่รูปร่างหน้าตาและเครื่องแต่งกายมีลักษณะคล้ายมนุษย์ผู้หญิง แต่มีปีกและขาเป็นนก ตามตำนานเรื่องพระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์ว่าในอนาคตกาลจะมีพระศรีอาริยเมตไตรยมาตรัสเป็นพระพุทธเจ้าองค์ต่อไป ในสมัยนั้นจะมีพระเจ้าจักรพรรดิราชพระนามว่า พระเจ้าสังขะ ครองกรุงพาราณสี พระองค์ทรงมีพระราชโอรสพระนามว่า พระเจ้าสุทัศน์ ซึ่งต่อมาได้ครองราชสมบัติสืบต่อจากพระราชบิดา พระเจ้าสุทัศน์ทรงมีพระมเหสีพระนามว่า พระนางมโนหรี ซึ่งเป็นกินรี ทั้งสองพระองค์ทรงมีความรักใคร่กันมาก

ในสมัยที่ยังไม่มีการสร้างเมืองสุโขทัย ได้มีการสร้างเมืองขึ้นที่เมืองศรีสัชนาลัย ซึ่งเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำยม ในสมัยนั้นมีกษัตริย์ปกครองเมืองนี้พระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า พระเจ้าศรีสัชนาลัย ซึ่งเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าลิไท ในสมัยนั้นมีการสร้างเมืองสุโขทัยขึ้นมาใหม่ ทำให้เมืองศรีสัชนาลัยกลายเป็นเมืองลูก ดังนั้นพระเจ้าศรีสัชนาลัยจึงต้องเสด็จไปครองเมืองสุโขทัยด้วย

กินรี

ครุฑ

ครุฑ หรือ พญาครุฑ (Garuda) เป็นสัตว์วิเศษในคติความเชื่อของอินเดีย ปรากฏในวรรณคดีสำคัญหลายเรื่อง เช่น มหาภารตะ รามายณะ เล่าว่าครุฑเป็นที่ต้องกับลูกนาค และพระนารายณ์ทรงขี่ครุฑ นอกจากนี้ยังมีคัมภีร์ปุราณะที่เรียกว่า ครุฑปุราณะ เป็นเรื่องเล่าของมหาครุฑ

ตามคติไทยโบราณ เชื่อว่าครุฑเป็นสัตว์ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพระนารายณ์ เรียกว่า ครุฑวิษณุกาย ครุฑจึงเป็นสัญลักษณ์ของพระนารายณ์ ในฐานะที่ทรงเป็นผู้ปกป้องคุ้มครองโลก ครุฑมีลักษณะเป็นมนุษย์ มีปีก มีจะงอยปาก และกรงเล็บเหมือนนก ครุฑมีพลังอำนาจมหาศาล สามารถบินได้รวดเร็ว ทั้งยังมีความฉลาดและมีไหวพริบปฏิภาณดี ครุฑมีความสามารถในการต่อสู้กับศัตรูได้อย่างดีเยี่ยม

ครุฑเป็นสัตว์ที่มีอายุยืนยาวมาก ในสมัยโบราณเชื่อกันว่าครุฑมีอายุยืนยาวนานถึงหนึ่งกัลป์ ซึ่งเป็นหน่วยเวลาที่ยาวนานมาก ครุฑมีความสามารถในการบินได้สูงและไกลมาก สามารถบินข้ามมหาสมุทรได้อย่างง่ายดาย ครุฑมีความสามารถในการต่อสู้กับศัตรูได้อย่างดีเยี่ยม ครุฑมีความสามารถในการต่อสู้กับศัตรูได้อย่างดีเยี่ยม

ครุฑ

ภาพ 14 (ต่อ)

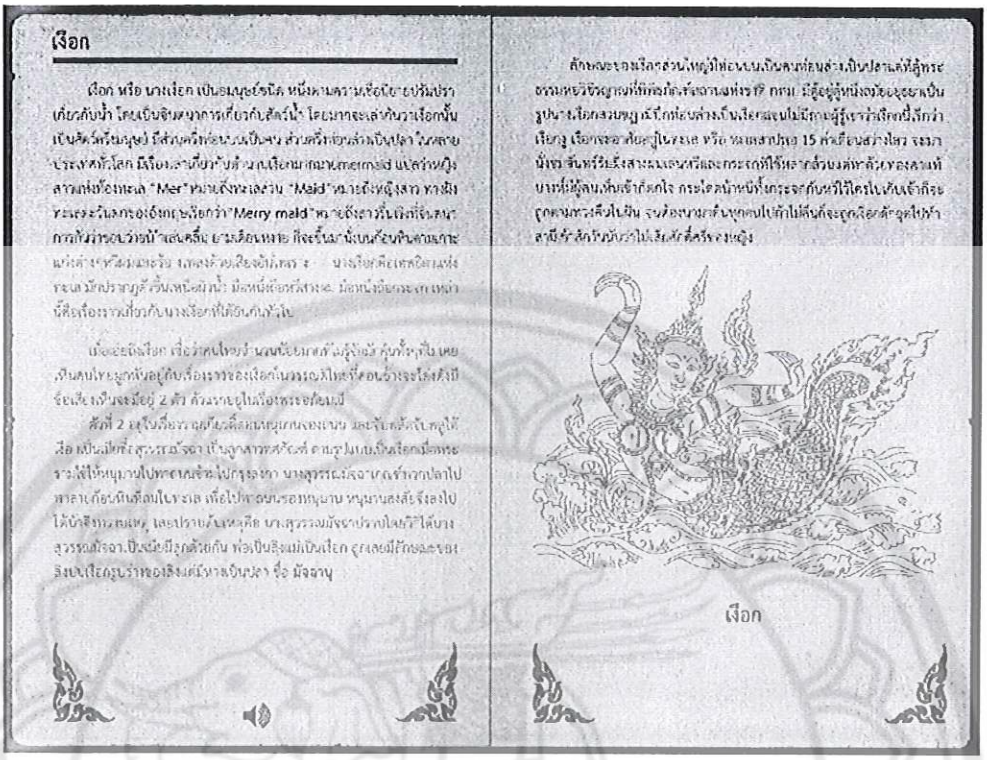

เงือก

เงือก หรือ นางเงือก เป็นอมนุษย์ชนิด หนึ่งตามความเชื่อในวรรณคดีปรัมปราเกี่ยวกับน้ำ โดยเป็นอสุพกายการเกี่ยวกับสัตว์น้ำ โดยมากจะเล่ากันว่าเงือกนั้นเป็นสัตว์ครึ่งมนุษย์ มีส่วนครึ่งท่อนบนเป็นคน ส่วนครึ่งท่อนล่างเป็นปลาในหลายประเทศทั่วโลก มีเรื่องราวเกี่ยวกับตำนานเงือกมากมาย ในภาษาอังกฤษ แปลว่าหญิงสาวแห่งท้องทะเล "Mer" หมายถึงทะเลสาบ "Maid" หมายถึงหญิงสาว หากฟังระยะวันแรกจะเข้าใจว่าเงือกว่า"Merry maid" หมายถึงสาวสิ้นพิศที่จับสนาการกลัวว่าจะบ้าน่าสนเคลื่อ ยามเดือนหาย ก็จะขึ้นมานั่งบนก้อนหินตามชายหาดแห่งต่างๆ ร้องเพลงล่อลวงชายหนุ่มให้ลงมาในทะเลลึก ในประเทศไทยก็มีเรื่องราวของเงือกในวรรณคดีไทยที่ท่องจำกันมาตั้งแต่สมัยเรียนหนังสือ ซึ่งเรื่องที่เกี่ยวกับนางเงือกที่ได้ยินกันบ่อยๆ นี้คือเรื่องราวเกี่ยวกับนางเงือกที่ได้ยินกันบ่อยๆ

เงือกในวรรณคดีไทย เรื่องวาดคนไทยนำมาผสมกับความเชื่อดั้งเดิมของคนไทยที่เคยมีมาแต่โบราณ ซึ่งเงือกในวรรณคดีไทยที่ท่องจำกันมาตั้งแต่สมัยเรียนหนังสือ มีอยู่ 2 ตัว ด้วยกัน ดังนี้

ตัวที่ 1 นางเงือกในเรื่องพระอภัยมณี ซึ่งเป็นตัวละครที่ถูกนำมาเป็นตัวละครสำคัญในเรื่องพระอภัยมณี ซึ่งเป็นเงือกที่ดีมีความรักความเมตตาต่อมนุษย์ ได้ช่วยเหลือพระอภัยมณีและสินสมุทรหลายครั้ง ในตอนที่พระอภัยมณีและสินสมุทรถูกนางผีเสื้อสมุทรจับตัวไปขังไว้ในถ้ำ นางเงือกได้ช่วยเหลือให้ทั้งสองคนหนีออกมาได้ และยังได้ช่วยเหลือในการต่อสู้กับนางผีเสื้อสมุทรอีกด้วย

ตัวที่ 2 นางเงือกในเรื่องโคบุตร ซึ่งเป็นตัวละครที่ถูกนำมาเป็นตัวละครสำคัญในเรื่องโคบุตร เช่นกัน นางเงือกในเรื่องนี้มีความรักความเมตตาต่อมนุษย์เช่นกัน ได้ช่วยเหลือโคบุตรในการต่อสู้กับศัตรูหลายครั้ง และยังได้ช่วยเหลือในการหาทางกลับบ้านของโคบุตรอีกด้วย

เงือก

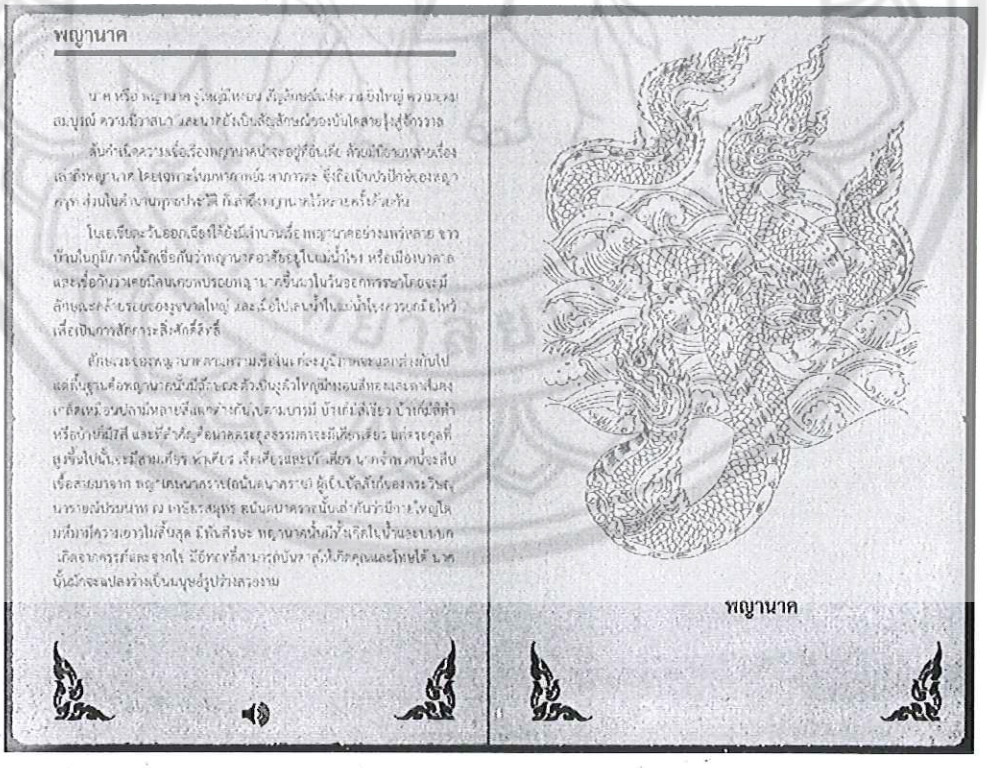

พญานาค

นาค หรือ พญานาค อมนุษย์ในตำนาน ความเชื่อ และศาสนาต่างๆ ของชาวเอเชีย ส่วนใหญ่ พวกนาคมีบุญ ความฉลาด และมานะอันเป็นลักษณะของมนุษย์ ในตำนานเรื่องพญานาค ได้กล่าวถึงพญานาคไว้หลายตน ส่วนใหญ่แล้วพญานาคจะมีอยู่ด้วยกัน 2 ตน ซึ่งเป็นพี่น้องกัน ได้แก่ พญาวาสุกรี และพญาเศษนาค ซึ่งเป็นพี่น้องกันที่มีความรักใคร่กลมเกลียวกันมาก ในตำนานเรื่องพญานาคได้กล่าวถึงการกำเนิดของพญานาคไว้หลายแบบ ด้วยกัน ดังนี้

ในเรื่องพญานาคได้กล่าวถึงการกำเนิดของพญานาคไว้หลายแบบ ด้วยกัน ดังนี้

ในเรื่องพญานาคได้กล่าวถึงการกำเนิดของพญานาคไว้หลายแบบ ด้วยกัน ดังนี้

พญานาค

ภาพ 14 (ต่อ)

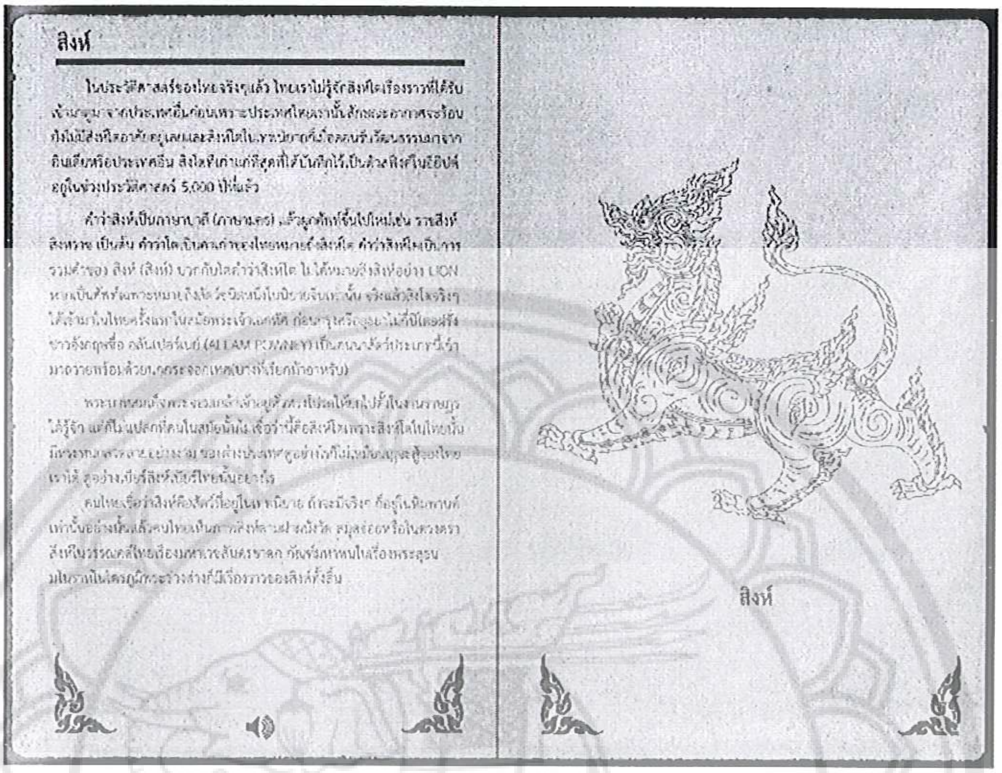

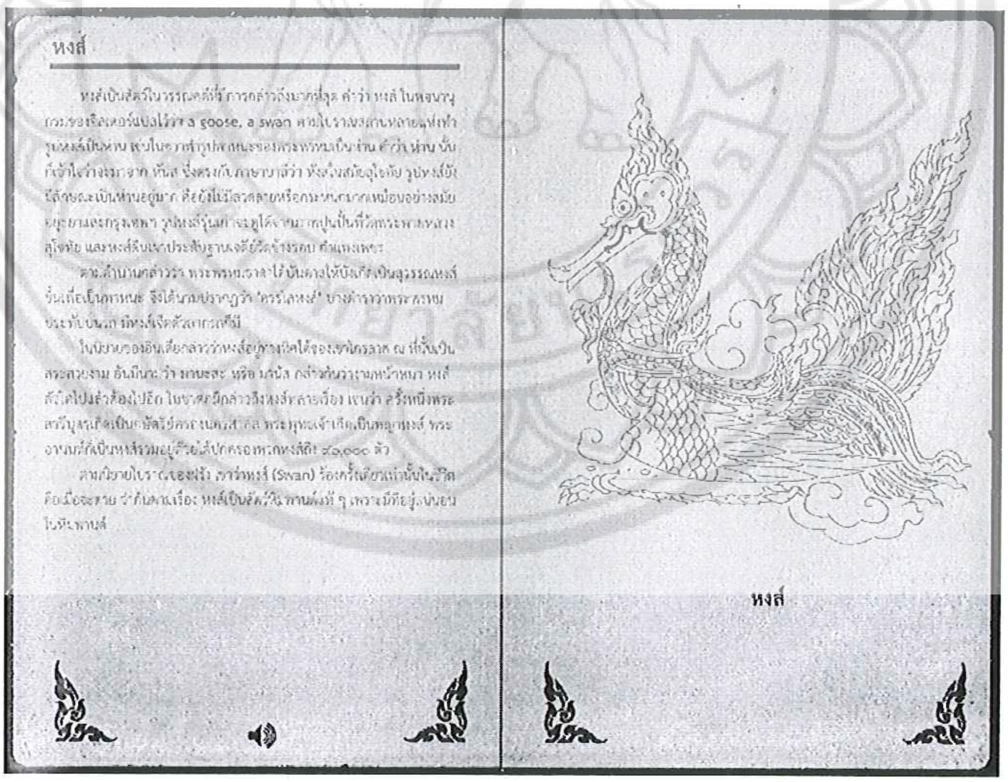

ภาพ 14 (ต่อ)

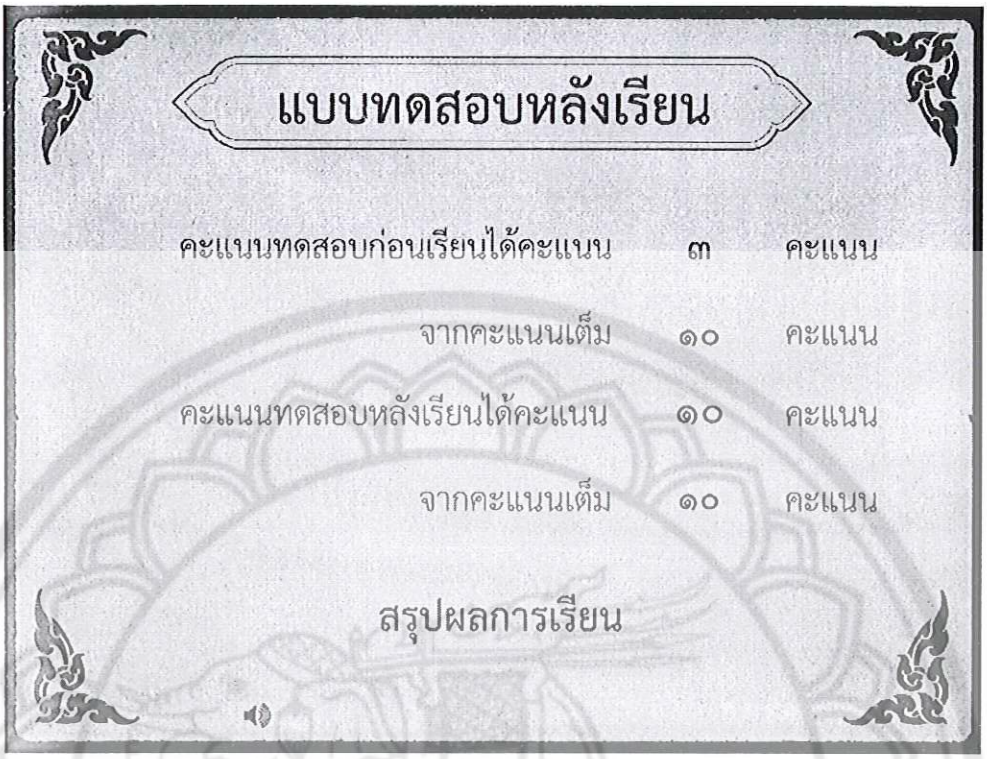
แบบทดสอบหลังเรียน
คะแนนทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน ๓ คะแนน
จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
คะแนนทดสอบหลังเรียนได้คะแนน ๑๐ คะแนน
จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
สรุปผลการเรียน

สรุปคะแนนผลการเรียน
ก่อนเรียน หลังเรียน
บทเรียนที่ ๑ ๕ ๑๐
บทเรียนที่ ๒ ๕ ๙
บทเรียนที่ ๓ ๓ ๑๐
รวมคะแนน ๓ ๒๙
กลับหน้าหลัก

ภาพ 14 (ต่อ)

ภาคผนวก ซ ประมวลภาพ

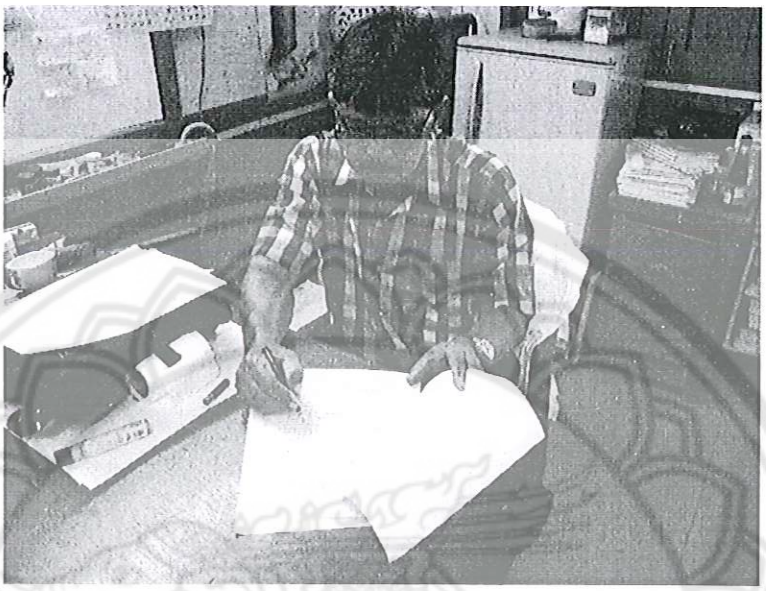

ภาพ 15 ผู้เชียวชาญ ตอบแบบประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์

ภาพ 16 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามหลังจากเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ชุดสัตว์หิมพานต์